Do Vũ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường (scan từ microfilm của Đại Học Cornell)

DIRECTEUR — PROPRI-TAIRE
NGUYỄN-VĂN-CỦA

TÉLÉPHONE : 208
[Adresse télégraphique]
LUCTINH — SAIGON

GIÁ BÁN

	Đông-Pháp	Ngoại-Quốc
Một năm.....	12$00	18$00
Sáu tháng.....	6.50	9.00
Ba tháng.....	3.50	4.50

HÀN LỆ MỖI SỐ... 0$05

Mua báo thì kể từ ngày mồng một và ngày 15 mỗi tháng và phải trả tiền trước.

Lục Tỉnh Tân Văn

(LỤC-TỈNH TÂN-VĂN & NAM-TRUNG NHỰT-BÁO RÉUNIS)

南中日報新聞 JOURNAL QUOTIDIEN

NHỰT BẢO xuất bản mỗi ngày, trừ ngày lỗ và ngày chúa-nhựt

DÉPOT LÉGAL INDOCHINE No 1794

POUR LES ANNONCES
S'ADRESSER:
A Saïgon: aux Bureaux du Journal rue Catinat, 149-150-157 (1er étage)
A Hanoi: aux Bureaux du Trung-Bắc Tân-Văn.
A Paris: chez M. M. Maynard 5 Ile 5, rue Troussel.

On traite à forfait pour les contrats de longue durée. Les prix sont payables d'avance.

Tho, chèques et mandats gửi mua báo thì đề ngày cho M. NGUYỄN-VĂN-CỦA, Tổng-lý Lục-Tỉnh Tân-Văn, còn bài vở đăng báo thì đề cho M. LÊ-HOÀNG-MƯU, chủ-bút.

NỘI BIẾN TRUNG-HUÊ

(*Tiếp theo*)

Cha Frédéric được cứu giải.

Tôn-dật Tiên thiếu lương.

Thượng-viện Bắc-kinh cấm Tôn-dật-Tiên được thuế thương-chánh — Huối Minh Tân phản Tôn-dật-Tiên

Liệt-cường tương chiến hạm, động thủy-quân

Trong số bữa qua, nơi khoản rốt, tôi có nói Tôn-dật-Tiên đã dời trung-quân về Thạch-long. Vương-hi-Mẫn đóng binh tại Thạch-than, Đàm-điền-Khải thì đóng binh dài theo mé sông Bảo-giang; còn Trần-kiền-Minh với phó-tướng Diệp-Cử thì đóng quân tại Huệ-châu, song hai bên còn ăng binh, chưa biết bữa nào giao chiến.

Hai bên mà chưa tranh đấu nhau, đáy tưởng chẳng có xảo khác hơn là cớ thiếu lương. Bên Trần-kiền-Minh thì tôi đã nói cách vài số trước, lúc thắng Tôn-dật-Tiên, đoạt Thạch-long, tiến binh còn cách thành Quản-đông chừng mười dặm ngàn mà không đàm xua binh tiếm thắp, lại truyền binh binh lại, cũng vì một cớ thiếu lương. Bề đến khi Tôn-dật-Tiên mạnh lại rồi đuổi sao cho nổi. Bởi cớ Thạch-long mới lọt về tay Tôn-dật-Tiên; Trần-kiền-Minh bây giờ mới không còn có chỉ nào mong mỏi đoạt thành Quản-đông dặng nữa. Còn như Tôn-dật-Tiên, lại càng thiếu thốn hơn Trần-kiền-Minh bội phần. Khi đánh đuổi binh của Trần-kiền-[illegible] Tiên gói lòng trung nghĩa của bá-tánh tỉnh Quản-đông vì nước vì nhà ra sức giúp lương cho binh có đủ dùng, lo mà diệt trừ phản tặc. Từ đấy dã nghe Tôn-dật-Tiên hụt lương rồi, nên tuy dời trung-quân về Thạch-long với các tướng hãy binh bố trận, khí-giới nghiêm trần mà biết lấy đâu làm lương cho đủ dùng mà dám ra khinh địch. Nếu Tôn-dật-Tiên còn dàn binh, mong quyết chiến với Trần-kiền-Minh mà [illegible] bân thắng-phụ, là bởi ý còn trông cậy một chỗ nào giúp lương cho đó.

Muốn biết Tôn-dật-Tiên trông cậy binh lương nơi đâu, xin xem hồi sau thì rõ. Bấy giờ đây, tôi xin tạm ngưng việc Tôn-dật-Tiên lại đôi phút đồng hồ, mà tỏ sự cha Frédéric dặng giải cứu khỏi tay cường-đạo.

Nhờ sức tỉnh Sơn-đông hết lòng lo quét sạch quân bất lương và vậy chặc quân cường-đạo nơi Huệ-san và Châu-thanh mới cứu khỏi cha Frédéric bữa 1er Décembre lối 6 giờ tối. Theo như tin điện tỉnh Sơn-đông báo như vầy:

« Nhờ sức binh toán thứ năm « thuộc đạo thứ hai mươi tận tâm « kiệt lực, mới tận diệt quân cường « đạo bữa qua lối 6 giờ chiều mà « giải cứu cha Frédéric lại Châu « thanh. Quan ba cầm binh vây « đánh cường-đạo mà cứu cha Fré « déric đó đã bị thương; nên khi « cứu cha Frédéric dặng rồi thì đưa « quan ba đi liền qua Thanh-đảo « thành vào nhà-thương điều trị. »

Cứ theo tin điện đây, thật cũng mầng cho cha Frédéric một đổi, tánh mạng chẳng thất về tay quân dữ. Vậy thì phận cha Frédéric đã an; tỏ trở lại việc Tôn-dật-Tiên hụt lương, mà tiếp điền.

Thật như lời tôi mới nói trước kia Tôn-dật Tiên bên lương liền yếu lắm. Theo như « *Trung Huê Hưởng truyền* » bữa 2 và 3 Décembre, từ bữa Tôn-dật Tiên đuổi Trần-kiền-Minh ra khỏi Quản đông và chiếm thủ Thạch long lại dặng, thì đang tử Quản đông tsang Thạch-long thấy quân lính từ trận nằm thôi nghỉnh dài, có ai lo mà chôn lấp chi đâu. Chánh-phủ Quản đông có cây hội Hồng-Thập ra sức giúp chôn giùm, nhưng hội Hồng-Thập, tuy chẳng đám chẳng ưng, nên phải làm, chỉ thật lòng không sẵn sàn. Tôn-dật-Tiên có xin bá-tánh Quản-đông kể ít người nhiều giúp lương cho binh, nhưng mà giúp sao cho phu-phỉ. Không ngày nào mà trong vòng quân không có sanh những đứa tàn nhẫn, quân-lính giết lẫn nhau, không ngày nào là ngày quân-lính không giết người lấy của; làm ra tỉnh Quản-đông hiện giờ là một tỉnh tội ác quân đình, dân sự không an dạ ở. Vậy mà quân-lính sở Tuần-cảnh không hay dòm ngó tới. Bởi một lẽ, mấy tháng sau đây, Chánh-phủ không có phát một đồng tiền lương nào cho sở Tuần-cảnh tất cả; biến sao quân tuần chẳng ngã lòng và bỏ phế. Còn bên sở Mật-thám lại khác. Lính Mật-thám chẳng thiếu lương mà ý không muốn bắt buộc lính trảng làm gì cho mang tai mang hại, vì tên lính nào cũng có gươm có súng đeo theo mình tất cả. Nó giết với nhau mặt nó có ra sức bắt cũng không đặng ban thưởng [illegible] mà lại khỏi chịu mang tội phạm về quốc sự mà lãnh thưởng nào hay chục một trăm đồng bạc thưởng mà ấu, mà lại khỏi chiệt hại.

Đó tình cảnh tỉnh Quảng-đông ngày nay ra như vậy đó, thế lực của Tôn-dật-Tiên như vậy đó, ai mới nghĩ sao? Thiếu lương cho đến đỗi Chánh-phủ không có mà phát cho sở Tuần-thành, thì Tôn-dật-Tiên làm sao cho có đủ mà phát cho quân-lính ăn mà đánh giặc? — Vậy mà Tôn-dật-Tiên còn mong lấy của một nơi nào đem vào làm lương hướng? Chỉ cứ theo điện-tín ở Quảng-đông thì hiện nay, bên Tôn-dật-Tiên còn không đầy 15 ngày lương nữa thì tận-tuyệt; mà thầm Tôn-dật-Tiên cũng đã lết tiền rồi, không còn biết đâu mà chạy cho ra nữa đặng. Nếu Tôn-dật-Tiên chẳng có ý trông cậy về phần thuế Thương-chánh mà Tôn-dật-Tiên đang đòi hỏi đó thì chẳng còn trông cậy nơi nào nữa hết. Cho nên tuy binh Tôn-dật-Tiên, sung sở hơn binh của Trần-kiền-Minh, mà như có đánh, thì Tôn-dật-Tiên không chắc thắng Trần kiền-Minh chi nữa. Mà thật vậy, Tôn-dật-Tiên chẳng còn trông lấy đâu làm lương khác hơn là lấy phần thuế Thương-chánh dư đó mà làm lương phạt Bắc. Bởi vậy, Tôn-dật-Tiên làm dữ lắm. Dám nói, nếu Bắc-kinh không khẳng giao lại cho, thì Tôn-dật-Tiên tịch sở Thương-chánh Quản-đông liền, chẳng sự gây thù cùng các nước.

Thoản lại Tôn-dật-Tiên mà làm như vậy, nghĩ cũng phải lắm chúc, vì cầu nhân tiện gỡ bí. Tôn-dật-Tiên cũng biết theo hòa ước năm xưa, thuế Thương-chánh tỉnh Quảng-đông đã giao về tay liệc cường vậy chớ phải không sao; nhưng bởi, nếu Tôn-dật-Tiên không đòi phần thuế dư ấy mà làm lương thì biết chạy đâu cho có. Không lý không lương mà đánh giặc được; mà cũng không lý bãi binh. Tôi đã nói hai bên dàn binh ra rồi, không lương, Tôn-dật-Tiên mới liều sao cho dặng. Tùng quá, Tôn-dật-Tiên phải liều mà đòi phần thuế dư ấy. Bên Tôn-dật-Tiên nghĩ, thuế thì thuả của tỉnh Quảng-đông, nếu để giao phần dư ấy và cho Chánh-phủ Bắc-kinh làm binh lương mà đánh mình thì ngài lắm. Còn bên Chánh-phủ Bắc-kinh cũng nghĩ vậy. Phần thuế dư xưa nay theo hòa-ước, thì phải giao cho mình; nếu nay để cho Tôn-dật-Tiên đoạt lấy phần thuế dư ấy làm binh lương mà đánh lại với mình, nghĩ ra cũng tức. Tại vậy mà không ai chịu nhịn thua ai. Còn liệt-cường thì chẳng cần biết chi khác hơn tờ hòa-ước. Hòa-ước xưa đã giao cho liệt cường như vậy mà nay ai tranh-trở làm phạm điều hòa-ước, thì liệt-cường cứ việc động binh. Ấy là chỉ vì cớ của Tôn-dật-Tiên đó. Có sức đủ mà kinh địch với liệt-cường chăng? Nếu chẳng đủ sức nghinh địch với các nước, mà gây thêm mối mối thù cho các nước đem binh chinh phạt, thì có khác nào kêu các nước đem binh trợ chiến cho Trần-kiền-Minh thắng mình đâu. Tuy vậy mà không có mà làm binh lương bây giờ. Nghe rằng Chánh-phủ Bắc-kinh không chịu giao phần thuế dư trong tỉnh Quảng-đông cho Tôn-dật-Tiên, lại nghe liệt-cường đã tương chiến hạm sang Quảng-đông chẳng lẽ, lại cũng đã động quân thủy lên bờ giữ sở Thương-chánh Quảng-đông rồi, mà không biết Tôn-dật-Tiên liệu sao, có dám tịch sở Thương-chánh Quảng-đông cùng chăng theo lời đã nói.

(*Mai tiếp*).

LÊ-HOÀNG MƯU.

LỄ HÔN NHƠN CỦA NGƯỜI MÌNH

(*Tiếp theo*)

Nước nào có lễ-nghi phong-tục nước ấy, mà nước ta vẫn đã có lễ nghi phong-tục lắt bỏ xưa truyền dể đến bây giờ, tuy không đám nói thập phân hoàn mỉ, nhưng xem có lắm vẻ xinh đẹp là một dân tộc có văn-hiến lâu đời, kịp đến buổi thời-đại giao-thông nầy, đối cùng dân-tộc khác, thì lễ-nghi và phong tục ta cũng không đến nỗi quê hèn. Lẽ nghi, phong-tục, cứ xử nhau của người trong nước, như vua tôi, như cha con, như anh em, như vợ chồng, như bạn tác cùng dân dân-đoàn xã-hội cũng đều có cái luận lý đặt-biệt. Chính có đều tế nên trở là: « Chuyện-chế ». Hai chữ chuyện-chế sanh có ở nước ta, là từ khi dân ta bắt đầu phát minh văn-hiến, hễ văn-hiến phát-minh chừng nào, thì chữ chuyện-chế càng cao trọng lên chừng nấy: không những vua đối với tôi, cha đối với con, anh đối với em, vợ đối với chồng, bạn đối với bạn; dẫu nhau lấy chuyện-chế mà thôi, thậm chí lễ hôn-nhơn là một giềng đạo đoàn của loài người, với kết cấu nhân kiềm mối, thành-phơn kỳ cho đến ngũ bách phái, lề quyền riêng có của trai lo gái đẹp quân-hệ nhau từ buổi ban đầu ấy thôi, nhưng mà cũng còn phải chịu chuyện-chế ở cha mẹ muốn định nơi nào tùy thích, mười hai bên nước việc chung-thân mạy nhờ rồi chịu, con không phép cái quyền cha mẹ, mặc do qua khỏi đầu. Cũng bởi hôn-nhơn chuyện-chế ấy, mà tính nọ chồng như ở nhau mới thì có làm đến thảm-bực, là cũng bởi mới đưa chuyện-chế qua lề nầy: Cha mẹ muốn định đôi lứa cho con, thì cha mẹ kén chọn lấy; kén chọn lấy nơi nào được môn-đương hộ đối cho thì-hành cha mẹ thì thôi, còn việc trăm năm ưng chịu của trai mới lớn, gái mới khôn ấy không cang dự vào chút nào cả: thậm chí cha mẹ đã định lẽ hôn nhơn cho con rồi, mà trai, gái cũng chưa được trông thấy mặt nhau. Dường ấy, ta nghĩ cho có phải hôn-nhơn nước ta là hôn nhơn chuyện-chế chăng?

Ừ, có lẽ là phải!

Mà chúng ta cũng nên nghiên-cứu lề hôn-nhơn ta thử coi, vì sao riêng ở nước ta lại có cái lề hôn nhơn chuyện-chế lắm vậy?

Nếu ta nghĩ chính, thì ta có thể hiểu được lề hôn-nhơn chuyện-chế ở nước ta là do việc ăn hôn mà ra vậy. Nói đến việc lão hôn của người mình, thì đâu ai cũng biết tính ngỡ lại mà nói rằng: Phải rồi, phải rồi. Con nít chưa có trí khôn, tánh tình còn ngu độn, mà cha mẹ đã toan dựng vợ gả chồng, thì bảo làm sao cái quyền kén chọn không ở lòng cha mẹ. Thật thế, chớ con người ít ý, ít tình hồi sinh, ấy còn u mê mà cho lấy cái quyền tự-do kén chọn vợ chồng là một giềng cũ của nhơn-đạo có quan-hệ đến vận nước, hỏi nhà, thì làm sao hoàn-toàn được. Vì cái phong-tục lão hôn đó, nên cha mẹ buộc mình phải đính đôi lứa cho con mà không cần hỏi đến con. Đó, là nhắc cái phong tục hôn-nhơn của ta từ xưa vậy, các đều lẽ sanh ra nhiều, đều cốt ở tục lão-hôn mà ra. Nghĩ vậy đã quen rồi, mà nhắc cũng thêm tức: Quyền cha mẹ đối với con có khác nào quyền vua đối với dân đâu. Phàm ở cái địa vị ông vua đó, thì bao nhiêu lợi cả quyền cao, sanh, sát, dữ, đoạt, đều ở ông vua cả, dân không dự hiểu đến. Thậm chí ông vua có cái quyền « độc chuyên », muốn cắt miếng đất phong cho ai, tự ơn chúc nghĩa với ai thì cũng thích tính lấy ông vua, dân không phép dứt miếng nào mà biện bất đều thiệt hơn gì cả, mà nhứt là phong-tục của người Tàu hồi xưa lại cùng quá lẽ, cho bây giờ không được làm vậy. Dân ta nay đã học khôn rồi, đã biết cách thương, đã biết lập-hiến rồi, hễ việc gì ở trên muốn thì hành, trước phải do dân-ý. Dân ý đồng ưng chịu thì thi-hành, không thì xếp lại. Nói tóm lại, thì quân-dân phải giữ cái chủ-nghĩa cộng hòa, không phép thi-hành cái chủ nghĩa chuyên chế nữa; cũng như hiến-pháp của Nhà nước Đại-pháp coi-trị ta đó: Việc gì Nhà nước muốn thi-hành cũng hỏi dân trước đã, mà nhứt là trong nước không ai có phép độc chuyên lợi-quyền gì cả.

Bởi làm sao hiến-pháp bây giờ khác với đời xưa vậy?

Bởi hiến-pháp bây giờ là hiến-pháp cộng-hòa, không phải hiến-pháp chuyên chế. Nguồn lợi trong nước là nguồn lợi chung của quốc dân, quốc dân từng người đều được dự hưởng: việc hại trong nước cũng là việc hại chung cho cả quốc dân, quốc dân từng người cũng phải chung chịu, vì dân đã khôn rồi, phải lo việc có cái trách nhận của mình cang dự ở trong ấy.

Lấy đấy mà suy, thì việc hôn nhơn ta bây giờ cũng nên theo phong chào tân-hóa của nhơn-loại mà cải lương: cải lương cho không thái quá bất-kỳ. Việc hôn-nhơn ta cũng phải thỉnh-mạng với cha mẹ, mà cha mẹ cũng phải do ý ta, lần lần cũng mở mang cho thành cái lề hôn-nhơn toàn mỹ, trong cũng đều mạy cho phong-hóa nước nhà ta làm. Chớ hôn-nhơn NHƠNG-GIÁ có ra gì.

Trung-Trực.

VÒ TUYẾN-ĐIỆN

Paris, ngày 19 Décembre 1923.

Phòng chúng nghị

Nghị viện phòng chúng nghị đồng ưng chuẩn số tiền phụ cấp hằng niên 40.000 quan cho bà Curie.

Phế đế

Tin thành Athènes. Ngày hôm nay vua và hoàng hậu Gô-rẻc ra khỏi xứ.

Đọt-đế, ngày 20 Décembre 1923.

Huồn lại

Bàn Ủy-viên bồi thường trước định nhơn ngày thứ tư nay huồn lại sang ngày thứ sáu vì ông Bradbury chưa về.

Phân-thưởng

Nhơn dịp ăn lễ 25 năm sự tìm được loại kim radium, phòng chúng nghị đã yêu cầu thưởng bà Curie giáo sư ở trường đại học khoa học thuộc các trường đại học thành Ba-ri, một phần tiền phụ cấp mỗi năm là 40 ngàn quan. Số tiền nầy sau còn truyền lại cho hai người con gái bà, nối người phán nữa.

Kiểm duyệt tài chánh

Bàn Ủy-viên kiểm duyệt tài chánh xứ Ô-rich nhóm tại thành Ba-ri, xét các tờ phúc của các quan kêm điểm xong thôi lỗ ra lòng tin cậy ông Zimmermann là người làm cho tài chánh xứ Ô-rich được hoàn toàn.

Ma rốt

Phòng thương mãi Langsa, hội cựu chiến binh, nhơn công, và hội nhơn quyền có tờ tin điện cho quan Thống-tướng Langsa tỏ lòng rất cảm cảnh về sự giải quyết vấn-đề Tanger.

Đất động

Số truyền tin Havas báo tin đất động lần thứ nhì ở cương giới hai xứ Colombie và Equateur. 4 làng bị đất đông lần 1 ở nhứt tan tành nay bị tiêu hủy tất cả. Nhưng thấy ma không chết mà chôn.

Bớt một mẫu

Báo Daily Mail báo tin ở thành Tanger rằng chánh đảng cường đạo Raisouli mới bị thuốc độc mà chết. Tên nầy chiếm được một cái địa vị lớn cho rằng đảng cả đánh Rich-banh, rằng động đến đô-ng vương bên ấy nữa.

Đông-pháp

Số vô-tuyến Saigon cũ thông đồng cùng các thuộc địa mới thế mấy để thông tin cho Pháp-quốc. Còn chẳng chính sự tiếp tin lại chút ít nữa thì Mẫu-quốc sẽ có hai đường thông thương cùng Đông-pháp.

Loạn Mét-xích

Các nhà như báo thời bên quân loạn nói rằng binh Chánh-phủ phải bỏ thành San Marcos. Quan Nguyên-soái Cavezzof Tnammu binh chưa hầu tử trận.

Giáo-lảng với chức-việc lảng

Mytho, le 19 Décembre 1923

A Monsieur le Rédacteur du L., T. T. V

Monsieur le Rédacteur,

Kính thăm ông chủ bảo đặng khương-ninh và chúc cho tờ qui-báo đặng miêng trường.

Bẩm ngài,

Chúng tôi có thấy qui-báo số 1604 đến 1607, bài « *Giáo lảng với chức việc lảng* » của ngài trực luận mà kêu ca chúng trên quan Nguyên-soái và các quan chủ-tịch đặng nghiên cứu cho đặng giáo-dục nơi chốn thôn quê được mở mang phát đạt. Chúng tôi hết sức dọc kỹ cang cái bài từ đầu chí cuối mấy điều của ngài quốc kiến đã vẫn về hà ý trợ giáo trung quyền hương-chức, nên bị nhiều khẩu nữ ức, hàm oan cho đến đổi không của bần chặc số-sắng trong chức vụ của mình.

Mấy lời trực luận của ngài dường châu ngọc chúng tôi cảm đội ơn sâu.

Bởi chúng tôi là phận nhỏ-nhẻn thấp thỏi bấy lâu đành ôm chịu nỗi oan khiên, ta thân.

Ước trông lịnh trên phê chuẩn lời trực luận của ngài mà nghiên-cứu mối lệ ấy cho rành rỏi vậy mới phi tâm tình vọng ước của chúng tôi, được trông nhờ lịnh trên ra tay tế độ!

Hàng trợ giáo của chúng tôi ước trông sao lịnh trên quan Nguyên-soái và các quan chủ tỉnh đoái lại, chúng tôi, đã đội ơn quan trên cho đứng vào hàng viên quan, nên chúng tôi đến dạy các trường trong lảng hết lòng giữ nề nếp, lễ nghi mà trọng đãi hương chức trong lảng, và cai phó-lảng, mà sao mấy ông chẳng nghĩ lỗng đoái lại nhà chúng tôi phần nhiều, bị lỗng lảng khi thị, đám-giả dễ dỉ. Coi lại chúng tôi dường như đứa mọi chân con nít cho lảng-dân, chẳng thấy thể-diện chi với mọi-rợ cái thầy. Tôi nghĩ lại bổn-phận chúng tôi sao coi thấp thỏi hèn, mọn hơn lỗng lảng, nên rất bỏ thâm cho bổn phận.

Chúng tôi nghĩ hết trí nữa, vì hàng trợ-giáo nầy quan trên cho vào hực viên quan mà chúng tôi đến trong lảng chẳng biết thể-diện đó đâi cùng ai cho có tôn-ty phẩm-cấp; chớ như cai phó-lảng ban-biện và hội-đồng địa-hạt cũng đồng hàng viên quan phẩm hực như chúng tôi, mà sao bổn phận chúng tôi coi là thấp-thỏi.

Cái xin ngài ra tay tế độ cho đoán mà kêu ca giùm với quan trên xin em đoái lại, chúng tôi càng cảm đội ơn sâu của ngài. Nếu như lịnh quan trên ra ơn huệ cố, khêu cái ngọn đèn trong chỗ hóc tối của chúng tôi đây, thì chúng tôi đăng tình hồi lện một lễ Đăng: Sẽ tận chí tận lâm cùng con đường giáo dục mà mở mang cho đoàn hậu-tấn và tung hô hai chữ: « mẫu-quốc vạn tuế; quan nguyên-soái Nam-kỳ vạn tuế, đường giáo-dục Đông-pháp vạn tuế.

Moniteurs et Instituteurs dans la province.

Đông-Pháp Thời-sự

NAM-KỲ

Không nhịn thua

Hôm 20 tháy lối 5 giờ rưỡi ở quai Belgique xe-hơi C. 1596 của hãng Etoile đụng cái xe chở hàng của Mr-Vincent.

Xe hư, người xô hai nhưng hai đàng kiện nhau đến Tòa.

Chuyện vật

Tu-Phước ở đường d'Espagne thừa Ngô-văn G..., cái lửa về tội sang đoạt đồ phu tùng xe kéo.

M. Arcot giúp việc hãng Standard Oil thưa ai không biết ăn cắp xe-đạp hiệu Wonder của người Tây-ban-nha.

Ng-thị-Qui thơ mạy ở đường hiệu Forck hưa Châu thị C..., và Ng-văn-C..., về tội đánh nhau.

Thủ vơ

Tên Bùi-văn-Qui làm cu-li hãng Jacques & Cie nói với ông chủ hãng rằng tên cu-li n° 15 và tên Lê ăn cắp đồ của hãng thường thường hay trong tiệm.

Ông Cò quận thì nhớt hay, làm ăn kết thì mới biết rằng tên Bùi-văn-Qui thì oán 2 tên nọ nên phao hãy. Còn ông Lanloo làm ăn kết nữa lại lôi ra mấy tên ăn cắp thế. Bốn tên cu-li bị bắt, chúng nó khai rằng tên Qui làm đầu nên bắt tên Qui.

Có ai nài không

Cholon. — Chánh-phủ Nam-kỳ có cho bà tỉnh hay rằng tên khả ở Tang-Nam có xin phép cất một cái lò sát-sinh tại đường des Tanneurs n° 52.

Hoa đồ cất lò ấy có đề tại Xá tây nếu ai muốn kêu nài thì hãy kêu nài hàng 10 ngày kể từ đường trả xé rồi.

Ăn cướp

Cantho. — Trong đêm 16 rạng mặt 17 có một đám ăn-cướp đánh Nguyễn-thị-Toan ở làng Đông-phú.

LỄ SANH NHỰT

Nhơn dịp lễ Sanh-Nhựt, các hãng bực đông của bữa thứ hai 24 và thứ ba 25 Décembre, Nhựt báo L. T. T. V. cũng không xuất bản trong hai bữa đó.

L.T.T.V.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường (scan từ microfilm của Đại Học Cornell)

HÃY COI CHỪNG
Thuốc
Giả mạo theo kiểu
CỜ NÀY

CIGARETTES
NATIONALES
Hãy hút *thuốc cây cờ* Tam Sắc đã ngon và không khô cổ
Hãng : Cie de Commerce et de Navigation d'Extrême-Orient
(ALLATINI) *Saigon làm Đại-lý*

PHẢI COI CHO KỸ
HIỆU CỜ
TAM SẮC
sẽ mua

Sơn-đầm đi miền nghe nói ăn-cướp nên liền đến tận nơi mà tra hỏi thì chủ nhà khai rằng có 20 tên ăn-cướp đến phá cửa. 10 tên vô nhà. Mỗi tên cầm cái mái đương giữ cửa bao nhiêu phá tả lấy đồ đạt và ba tiền cả thảy chừng 600 $.

Cùng là ăn-cướp

Hatien. — Khách Trần-thuận-An ở Rach-đuoc, làng Thuận-yên bị ăn-cướp lấy 1.540$. vàng bạc tính có 1.380 $ và đồ đạt có 160 $.

Bentre

Bữa 18 Décembre lối 8 giờ mấy sáng, tôi xuống làng Thanh-phú tổng Minh-trị thăm bà con, đang lúc thời ưu bỗng nghe tiếng trống liên thinh, chẳng biết đâu gì tôi lật đật chạy theo người ta đến chỗ đánh trống đông xem coi cho biết. Đến nơi thì tôi thấy có quan phủ sở tại, thầy cai tổng và hương chức làng đông nước. Hỏi ra mới biết là hai thầy giáo bổ trường đi chơi, không có dạy học trò, ông Đốc-học đến viếng trường không thấy thầy giáo nên đánh trống như vậy đó.

Khi về đến nhà bà con thì nghe nói hai thầy giáo nhứt ở trường ấy tử đã tường đâu nhảy vào trống, nên không hay cần to phân sự.

Nghe nói ông Đốc-học có chay giấy, chắc quan Đốc-học-chánh sẽ nghiêm răng chớ không lẽ bỏ qua.

Lai cảo : NGUYỄN-VĂN-LINH
Đại-điền.

Thêu dệt

Thủ-dầu-Một. — Thường nhau xưa lại yêu vì đến bởi ghét rủ nhau đem xiềm, lời nói tuy có như vậy.

Trong bản L. T. T. V. ngày 4 Décembre 1923 có thấy một bài nói về việc người đưa đò Thủ-dầu-Một bắc đầi bành khách. Nghe nói như vậy ngờ là có như vậy, chẳng để hôm kia tôi có đi ngang đó ấy không thấy đầu chi là. Người chủ đò tiếp rước hành khách cũng tử tế và lại có lấm kẻ rước không tiền trả tiền đó, người chủ đò cũng thì ăn để cho qua như kẻ khác. Xét bao nhiêu đã thấy người tử tế. Ấy vậy xin ai nấy cứ ở lâm tưởng theo lời tôi đã đặt để nói đó.

Một người hành khách,
NGUYỄN-CÔNG-TÍNH,
Thủ-dầu-Một.

Hoàng-hải tân-văn

Cách gỡ lốt hồ

Muốn lấy lốt hồ thì phải lột nó ngay tức khi mới chết, ngừa là nó còn nóng, vì nó nó máu hư, làm cho lông rụng mất cả.

Lột xong da hồ rồi, pha một thùng nước, nước ấy phải có 2, hay là 3 cân phèn, 5 cân muối hồ và 10 lít nước. Ngâm trong 24 giờ thì vớt ra, để nó rỏ giọt ở một chỗ rợp rồi lấy đầi hay là kim châm vào những chỗ có thịt như tai, đuôi chơn, mõm. Xong rồi lại ngâm vào thùng nước phèn pha với muối bỗ khác trong khoảng 48 giờ rồi lấy ra để trong chỗ rợp cho nó rỏ hết nước đi. Nhưng phải nhớ cũng nó ra cho thẳng. Đoạn, lấy một chất thuốc gọi là « blanc d'Espagne » quét vào bên da hồ không có lông, nếu thấy trắng đều thì da đã có thể giữ được và lông không rụng nữa, nhưng nếu còn thấy có vết khác thì phải lấy bút chì khoanh dấu vào, rồi lấy phèn bột, dùng đá bọt hay là dao sắt mà cạo vào chỗ ấy cho kỹ bao giờ hết mới thôi. Vết ấy tức là vết mỡ đó. Cạo xong lại phải dùng thuốc « blanc d'Espagne » thử, bao giờ thấy không còn vết khác mới dừng.

Da làm như thế mềm và tha-hồ giữ lâu, lông cũng không ở rụng được.

Các thứ da loài thú khác cũng làm thế mà thôi, song không cần phải lột nóng như da hồ cũng không hại gì.

Những giải quán-quân rất lạ từ trước đến giờ

Tại Ann-cât-lợi có người mở một cuộc thi gọi khoai tây. Các người dự cuộc toàn là những cậu bé 15 tuổi sắp xuống, ngồi trước những đống khoai đã cắn sẵn. Người gọt đống khoai chín mươi hết trước nhứt là cậu Goddard : trong 19 phút 34 phút (19/34 minutes), Goddard gọt được 28 livres khoai.

Tại Gia-nã-đại cũng có một cuộc thi kỳ dị nữa là đứng trên một cây 5 thả ở mặt nước mà đi trên các hồ rộng, sông dài. Cuộc thi nầy toàn những tay tiêu-tử thiện-nghệ đến dự. Họ đi một thứ giầy đế sắt, đứng lấy thăng bằng trên một cây gỗ chỗ thả ở mặt nước ; những cây gỗ ấy thường quay như chong-chóng ở dưới chơn. Người đứng trên cây phải giữ thăng bằng làm mới khỏi ngã được. Trong cuộc thi kỳ-dị ấy, người chiếm giải quán-quân là M. Tom Barton ở Gia-nã-đại (Canada). Lần nào có cuộc thi như thế, M. Barton cũng chiếm giải quán-quân và được những giải thưởng từ 2 đến 3 nghìn phật-lăng.

Lại có cuộc thi lạ nữa thì đâm tiền. Cuộc thi nầy mở tại kinh-đô Luân-đôn ở nhà « Royal Aquarium » mà chỉ có hai người dự cuộc : một người Tây và một người Mỹ, đều là tùng sự tại Ngân hàng. Mỗi người đâm 1 250 đồng phật-lăng mà phân ra từ mỗi 250 phật-lăng một. Các nhà đặt ra cuộc nầy lại bỏ giầu vào trong một đồng tiền một đồng shilling, và bỏ vào đồng tiền kia một đồng six pence (đồng tiền 12 xu).

Người chiến khỏi cuộc thi nầy là M. H ll, người Anh-cât-lợi. Trong cái thời khắc 9 phút 30 giây đồng hồ, M. Hill đâm xong được cả, những m'a 125 phật lăng chẳng đều chia ra tỉnh tương nên để thừa ra được đồng six-pence. Còn người Mỹ tranh giả với ông thì đến nhiều vì người ấy đâm lộn ra cả đồng shilling thừa vào trong một mươi 125 phật lăng.

Lại có một cuộc đua về tiểu-đục cũng kỳ-dị nữa, là cuộc đua xe đạp không cầm tay lái xe. Người giữ giải quán-quân cuộc nầy là một người nước Ý, tên gọi Stefano Bianchetta.

Trong 1 giờ 45 phút, M. Bianchetta ngồi trên xe đạp, đi được 50 kilomètres mà hai tay vẫn để luôn trong túi quần không hề bỏ ra ngoài một phút một giây nào cả. Một người Anh nữa là ông Adam đã chiếm được giải quán quân về cuộc đua xe đạp từ Lnde-lôn đến Brighton, mà lại đạp giật lùi.

(Mai tiếp).

ĐẤU GIÁ CÔNG ĐIỀN

Bài cung tụng ở Đốc-quan chủ tỉnh Gocongà M. Lavigne và ông quản hạt hội đồng Trương-thành-Thường thay mặt cho quốc rất nên xứng đáng.

Tôi xin thuật ra đây cho Lục-châu nhân lâm một việc đáng khen, đáng kính và đáng vui mừng cho dân lương nông nghiệp chủ xứ Gò-công ; và ca tụng lòng nhơn-nhân đức, minh chánh, công bình của quan chủ tỉnh Lavigne và ông hội-đồng quản hạt Trương-thành-Thường.

Thuở nay, hễ trong nước mà vua sáng tôi giỏi, thì dân an nước thạnh ; còn hễ quan, ở thanh liêm, công chánh và có lòng nhơn biết thương xót dân lành, thì dân được vui thỏa thừa lòng, an cư lạc nghiệp.

Quận Gò-công ngày 14 Novembre 1923 quan chủ tỉnh Lavigne ra yết thị rao khắp cả nhơn dân trong tỉnh rằng đến ngày 4, 5 6 Décembre 1923, đúng 7 giờ 1 an mai thì mở hội đấu giá công điền trong 39 lieg thuộc năm làng (Gò-công).

Thường người mấy năm trước, mỗi M. đều có người đi quốc là Chà-và, năm bảy gả đều được phép vào dự cuộc đấu giá thông thả như người Annam vậy. Chúng nó thường ỷ thế nhiều tiền, nhiều bạc đấu giá rẻ mà giành cho được làm chủ điền, rồi cho người Annam mướn lại mà ăn lời, lại còn bực đãi, khinh khi, thị nhục là khác, vậy thuở nay dân lương nông ai ai cũng đều ta nhơ thiết-xi, cái nạn ấy ; mà chẳng bức làm sao.

Toàn thay ; năm nay, đến lý đấu giá công điền lại thì có ông nghị viên quản hạt Trương-thành-Thường thay mặt cho thân dân trong tỉnh Gò-công, vì ông đã dòm thấy cái mối hại của dân là xứ ta mỗi việc gì đều bị người dị chủng đến đây mà chiếm đoạt lợi quyền của người Annam ta hết nên ngài có lòng ái trắc đồng bào, ra xin bình vực rằng công điền bạch ố trên cho quan trên hãn lý : Rồi ông gởi giấy cho quan chủ tỉnh và nài ân tổng quản Gò-công mà xin quyết rằng từ rày sắp tới hễ đến kỳ đấu giá ruộng công điền, thì quan chủ tỉnh đừng cho người dị quốc là Thanh-khách và Chà-và dự vào nữa, duy để cho một mình người Annam ta đấu giá ruộng ấy mà thôi.

May thay : Quan chủ tỉnh Lavigne thiệt sáng lòng nhơn hậu biết thương Annam công đồng mới ý mà nhậm lời xin của ông Trương-thành-Thường, lại mấy ông cai tổng và làng đều cũng bằng lòng cả thảy. Bởi vậy cho nên đến ngày 4-Décembre 1923, quan chủ tỉnh Lavigne mở hội đấu giá công điền thì có đông lang đủ mặt ; thiệt quan lớn đông người đông thanh cần, chẳng nài khó nhọc, ngồi sông mấy bữa. Khi mở hội và đang khi đấu giá, mà hễ quan lớn thấy giầy chỉ khác thường, đều chỉ trở ngại, thì quan lớn liền đứng dậy mà diễn thuyết và khu ân giải những lời nghiêm chánh cho dân sự như vầy : Nếu giữa hội đấu giá nầy, dân sự có ác bưất đều chi, hoặc bị ai áp chế mà không dám bắt giá, và có ai ỷ quyền thế chi mà ngăng đón, thì quan lớn cho phép cùng khi. Quan lớn sẵn lòng bình vực và phân xử tại đây tức thì.

Ấy vậy mà qua đến ngày 8 Décembre 1923, đấu tới tổng Hòa-ân-hạ, là bữa sau rốt, mà hãy còn có một người Thanh-khách và một gã Chà-và còn đến giữa hội nài xin cho vào đấu giá nữa. Tức thì có ông cai tổng Huỳnh-đình-Ngôn và quan huyện Huế trả lời với chúng nó một cách khiêm khắc : « Không được, không cho », và chẳng ruộng nầy là của ông bà người Annam lưu lại, nên chỉ để cho người Annam được phép đến mướn ruộng ấy mà điền thuyết và khu ân giải những lời nghiêm chánh cho dân sự như vầy : Nếu giữa hội đấu giá nầy, dân sự có ác bưất đều chi, hoặc bị ai áp chế mà không dám bắt giá, và có ai ỷ quyền thế chi mà ngăng đón, thì quan lớn cho phép cùng khi. Quan lớn sẵn lòng bình vực và phân xử tại đây tức thì.

Ấy vậy mà qua đến ngày 8 Décembre 1923, đấu tới tổng Hòa-ân-hạ, là bữa sau rốt, mà hãy còn có một người Thanh-khách và một gã Chà-và còn đến giữa hội nài xin cho vào đấu giá nữa. Tức thì có ông cai tổng Huỳnh-đình-Ngôn và quan huyện Huế trả lời với chúng nó một cách khiêm khắc : « Không được, không cho », và chẳng ruộng nầy là của ông bà người Annam lưu lại, nên chỉ để cho người Annam được phép đến mướn ruộng ấy mà điền thuyết. Rồi hai người lại còn ỷ lòng nhơn mà khuyên nhủ đông như vầy : Ruộng xứ ta đây, vì mười mấy năm trước, bị nạn người dị quốc lấy thuế lực kiếm tiền mà đầu cho được cướp giựt làm chủ, nên giá đã mắc quá, dân phải mang nghèo mang khổ bấy nay, đến nay ta khỏi cái nạn chẳng có rồi là bởi nhờ ơn Chánh-phủ chiếu cố, nên nay mới để cho dân ta ra đấu mà thôi. Ấy vậy nếu không biết thương, nhường cho mình người người đi được làm chủ lấy nhau, vì cầu « lợi khả cong thì biết khả đặc » mà tranh đấu giành giựt nhau, trả cho quá lẽ, miễn được giữa nầy mà lấy giá đành hư lợi trong mấy phần đồng hồ, thì có vinh vọng chi ? Ấy chẳng khác nào nỗi da xáo thịt ! Ai khen những người như vậy bao giờ ? Khinh khi thì có.

Đó cũng một việc thật đáng khen đáng kính biết dường nào nên vân thiên ngôn tái bái, vậy tôi không nài công viết ra đây, trước là cung tụng ân đức, công bình của quan chủ tỉnh Lavigne và công ơn khó nhọc của ông quản hạt hội đồng Trương-thành-Thường cùng quan huyện Huế và mấy ông cai tổng có da nhiệt thành biết đâu sẻ hồ nhọc nhằ công dân, biết bình vực lợi quyền cho đồng hang thì ơn ấy chánh tôi ngưỡng chẳng quên.

Gò-công thành phố,
NGUYỄN-DUY-DƯƠNG.

AI LAO DU-KÝ

Cá nhiều : Cảnh lạ — Cổ tích — Phong tục Loài người.

I

Có một khi kia, nhằm ngày 13 Chánh-Chung, quan chủ tỉnh Stung-treng đổi chống nó xuống đồng giếp vui trong cuộc Lễ, và quan hầu-tỉnh có cho chúng nó mượn trâu đông trong lúc Lễ, trước khi lâm hội trâu, đánh đồng là hát mùa om sòm, rồi lựa một người cho mạnh tay cầm gươm mùa một chấp cho trâu đương rội vào gốc cây, thấy tới chém một gươm vào cổ con trâu chết liền. Xôm nhau lột da mổ ra là ruột non con trâu, trộn lên mỡ dầu, thò ra xuống kế miệng, đứa rút một miếng thay phiên nhau thấy mà buồn cười cho chúng nó.

Tỉnh Pakse Quận Khône

Hạng ngày kỳ-giả theo tùng chiếc Abatros mà lên Khône, tàu chạy dựa bờ, cách nhà sông có nhiều cây rừng mộc, nước chảy cuộn cuộn, trên thì bảy ghềnh ru con dưới ầu ngại (sấu) ngẩm mỏ đợi cuồ, bảy khi có hút tay sa xuống, mặc tình ra tay tỉ đoạn, cảnh đó người đây trông vào sức động lòng nhớ quê cũ.

Thiệt là buồn, buồn cho lũ yếu nghiệt ỷ mạnh ma hiếp kẻ yếu ớt, đơn cô, làm cho thương hại hòa ra tăng điên, phân ly chồng vợ, thương cho bầy khỉ dại, thiếu chi nơi ăn tích nhân cư, cứ lẻo đẻo trên người Lâcmrel.

Tàu chạy từ 6 giờ ban mai, tới 11 giờ trưa thì tới Khône-sud đem đồ đạt lên bờ để lại nhà mát của hãng tàu Lục-tỉnh, thì có xe lửa trên Khône-nord là chở hành-khách và hàng hóa ra Khône-nord, xe chạy chừng 1 giờ thì tới. Tờ. Khône thiên hạ đông đảo chốn ấy người trung-kỳ và bắc-kỳ ở nhiều, có nhà thờ đạo-tin, có sở thương-chánh, quan chánh-sự thương-chánh lại quản chúsự ấy là lúc giặc ấu-chiến không người võ trấn, nay giặc tàng rồi thì có lính sơn-đâm (gendarme) quyền chức chủ-quận lại vô lên Done-đet cách Khône chừng 4 ngày thước, vì chỗ ấy tàu trên Pakse xuống tới đó, chớ xuống tới Khône thông đặng vì nước cạn. Tại Khône hãng tàu rất lớn, có quan chánh chủ hãng nội xứ Léo ở đó, có cất xưởng và trại-mộc, trong trại có trên 50 thợ làm công, có kho để trữ vật dụng và một kho hàng hóa. Đường đi từ Khône lên one-đet (Dône tiếng lớn) nghĩa là cù-lao) xua kia quan mua nước cạn thì phải đi bằng ghe khứ Cân-cuê lên Pretakoli vậy, nay nhờ nước dòm thấy tệ, muốn mở mang cho đi bằng tàu, nên làm cầu qua sông cho xe lửa chạy thẳng lên tới Dône-đet.

(Mai tiếp).

BÀ-NHU

AI TÍN

Bổn-báo mới hay tin quan Đốc-phủ-sứ hồi-hưu NGUYỄN-VĂN-NGUYÊN (Gocông) nghiêm thân ông NGUYỄN-VĂ-HÀI cựu hội đồng quản-hạt, Trị-phủ honoraire mới từ-trần, Ngày 25 Décembre 1923 an táng.

Bổn-quán đồng-nhơn kính có mấy lời phân-ưu cùng quan phủ Hải và quí quyến và cầu chúc linh-hồn quan Đốc-phủ Nguyễn đại-ahơn an vui cõi tịnh.

L. T. T. V.
Đồng-nhơn hay tin

DƯ DÙNG

Có một cái xe hiệu «DELAUNAY-BELLEVILLE» 4 máy, lòng kiểu, còn mới, đã phủ 1 ít nơi đầu, đáp cho 7 hàng ghế. có Téléphone và tỉ cách dùng theo kiểu thời. Định giá cả là 8 200$ Do nơi đường Legrand de la Liraye số 261. Thứ mấy, xem xe giờ nào cũng có người tiếp rước. Xin quí khách chớ bỏ qua rất uổng dịp vậy.

HANOI
Đường Thợ Tuôi số NHÀ 58
CORDONNERIE ELEGANTE
Tiệm đóng giày
GIÀY THIỆT NGỘ
GIÁ PHẢI CHĂNG
Dượng Bannard số 85
SAIGON
MARQUE DÉPOSÉE
KÍNH CÁO
Công Lục-Châu chư khách quan được nhà giám. Bổn tiệm tại Hanoi đường Tiên-sinh 58 được chư khách quan tưởng người đồng chủng công một giống Lạc Hồng, chẳng nề đường thiên sơn vạn thủy, mà chiếu cố đến bổn tiệm, có gởi commande tới bổn tiệm mua đồng giầy, thiệt bổn tiệm rất là cảm ơn chư khách quan lắm. Song chẳng lấy chi mà đền ơn cho đặng, là vì đường sá xa xuôi, vì vậy bổn tiệm chẳng dám nài công khó nhọc xin mở thêm một tiệm ngành tại *Saigon, đường Bon na số nhà 84*, để tiện đường thừa tiếp chư khách quan, gọi là đền ơn chư khách quan muốn chọn bổn tiệm việc thương trường mau sinh siêu.
Trong tiệm của chúng tôi làm đủ các thứ giầy theo kiểu kiểm thời rất là ngộ, thiệt không dám nói hay, xin chư khách quan hãy chút thì giờ qui bán mà giới gót ngọc tới coi thời sẽ biết công phu cho chúng tôi.
Những vật liệu của chúng tôi mua lại các hàng lớn bên Âu-châu, mướn toàn những thợ thiện nghệ tại Hanoi (Bắc-kỳ).
Xin khách quan Lục-châu lưu ý.
Chủ nhân,
BÙI-HUY-MẠCH
Kính cáo.

盛 德
CHƯ QUÍ BÀ, QUÍ ÔNG VÀ QUÍ VỊ
Nhờ sự tín-dụng của chư-vị thầy nhơn hàn-hiệu mỗi rất lớn ; Vì chư-tôn rõ về sự cần ích mà chư-tôn và thân bằng cố hữu của chư-tôn nên đến bổn-hiệu mà mua đồ.
Vì các thứ đồ mà chư-tôn có dịp đi hiếu trong lúc Tết-tây và Tết-Annam cũng là đồ cho những người bạn hữu từ giã xứ thuộc địa.
Bổn-hiệu có bán đủ thứ đồ tốt để cho chư-tôn chọn lựa mà giá lại rẻ lắm. Mấy đồ tốt cũng vậy không có tiện nào bán giá rẻ hơn.
Ai mà muốn biết chắc giá đồ của bổn-hiệu thì xin hỏi lại mấy người bạn hàng của bổn-hiệu thì biết rõ, vì họ có mua thường hợ cứ việc nói ngay.
Bổn-hiệu bán đủ các thứ hàng bắc thật tốt. — Bán sỉ và bán lẻ như : Đồ cẩm, đồ đồng, đồ kiểu đồ xưa, đồ chạm, đồ thêu hàng vàng, hàng bạc, nhiều thứ gà bằng, xuyến, the-la-cả, sa-bột, lượt lồng đủ các màu, lãnh tuồi, lụa cô-đô — Lụa quân-anh, vải mayroung, các thứ lỗ bông và trơn đủ các màu, các thứ nón tây, nón ta, giầy tây, giầy cườm, giầy bắc các thứ và vớp bông. — Các thứ rương da và vali sơ v. v.
Có bán hàng tiêu, xuyến đen, lãnh tàu, lãnh Bắc-kinh, hàng cẩm-nhung, nhung đen, trước, Lục-soan trang v.v., nhung đỏ sẫm.
Đồ bạc, đồ chạm, đồ cẩm đồ Saïon (p đoạn-khách) có bốn cái ghế đưa, nai ghế dài và một cái bàn, ghế chạm văn vẻ.
Đồ đồng, ấm hương chân đèn, mâm bát văn văn, giá tiền rất là rẻ và đồ lại tốt.
Gởi cách lãnh hóa giao ngân tiền gởi người mua kì công phải trả.
Đánh giấy thép xin đề: CHAUVIN Saigon.
NHÀ ĐỨC-THỊNH
81, Rue Catinat Saigon

LỜI RAO
Cho những người chơi bài «*TỨ-SẮC*»
Giảm giá rất nhiều về hiệu bài thiệt
LÀ : «*SƯ-TỬ*»
西貢麦地洋行造督
寄純本假
荐子號胃
N° 1122
N° 1122
CÓ BÁN TẠI : *Hãng ông* BERTHET CHARRIÈRE *Saigon* VÀ *Các tiệm Khách-trú ở SAIGON và CHOLON*

HÀY HÚT THUỐC gói và thuốc điếu CA-LỚP GLOBE

XIN GHÉ MẮT

Ở đường Catinat. — Saigon. Có một tiệm bán đủ đồ gia vị, nào rượu chác, rượu Champagne, rượu uống khai vị, nước suối, bánh hộp, đồ thơm, đồ đăng theo việc nấu nướng, đồ pha lý, bằng sanh, bằng bạc, đao, nĩa, muỗng, mức, trái cây tươi bên Pháp quốc đem qua mỗi chuyến tàu.

Epicerie Saigonnaise, HONG-VAN & A-PHAT
145-147-149, Rue Catinat. — Saigon

BÁN SỈ, BÁN LẺ

Giá rẻ hơn các nơi

Gởi đi khắp Lục-châu, gởi hàng đem tiền đến nhà thơ lĩnh đủ (*Contre Remboursement*).
Xin quí quan, quí ông, quí bà cô đi Saigon ghé lại tiệm tôi mà xem công cuộc chúng tôi buôn bán.

PHÒNG TRỒNG RĂNG

VINCENZI

Quan Tấn-sĩ Lương-y MALZACH ở Paris

Chuyên nghề trị bịnh đau họng và răng. Trồng răng vàng và các thứ

Dây thép nói 371

Số hiệu 22 đường Lagrandière

Khán bịnh từ 9 giờ đến 12 giờ mỗi bữa và đến chỗ kỳ hẹn

RƯỢU SÂM-BANH

MOET & CHANDON

NHÃN XANH *Là tốt hơn hết*

Phải coi chừng đỡ giả mạo

Nài cho đặng thứ nhãn có ngôi sao 5 nhánh

Phải nài cho đặng rượu Champagne nút vẻ bọc bằng keo, vì có nhiều thứ khác bọc bằng chỉ.

Còn ngoài mỗi thùng, ngan số thứ tự có chữ A. M. V. con dấu đồng mấy chữ trên, đóng bằng sắt nướng đỏ, chỏ không phải viết bằng mực. Chữ A. M. V. là dấu riêng của hãng Đại-lý tại Saigon.

Đại-lý cho cả Đông-pháp

AGENCE POUR L'INDOCHINE DE LA MAISON MOET & CHANDON
10, Boulevard Charner. — SAIGON.

VÁY MÙNG bề khổ rộng 0 m 80
LÁNH XUYẾN Bắc-kỳ đủ mỗi kiểu
XIN MỘT GIÁ LẤY KIỂU MẪU
ECHANTILLONS
TẠI TIỆM

ĐỒNG-THỊNH
4, Rue de la Soie. — Hanoi

MUA SỈ

Sẽ đặng giá rẻ

Lời nhiều.

ĐẠI-THIÊN-ĐƯỜNG ĐẠI-DƯỢC-PHÒNG

TIỆM CHÁNH TẠI QUẢNG-ĐÔNG TỈNH-THÀNH, ĐƯỜNG ĐẠI-TÂN SỐ 145-147 VÀ 149, TIỆM PHÁI TẠI CHỢ-LỚN, ĐƯỜNG CANTON, SỐ 22, DÂY THẾP NÓI SỐ 656

KHI-THIÊN-ĐƯỜNG DƯỢC-TỬU
(Chanh nguyên KHIÊN-THIÊN-ĐƯỜNG)

NHỊ-THIÊN-ĐƯỜNG ĐỊNH KHẨU PHỤ-QUẾ LÝ-TRUNG-HUỜN

Thuốc hườn nầy chuyên trị nam phụ lão ấu, hàng trẻ hồn hết sanh, thỗ dương hư khí nhược; hay đau xốc hông, trao trực muốn mửa, tạng phủ bất điều, ăn uống không tiêu; bịnh hậu khiếm bổ, mang-mỏn hồn suy; tỳ hư vị yếu, đau bụng la chảy; ăn uống chẳng ngon; hình thể mỏi mệt; ban đêm hay ho, ban ngày đàm nhiều; hoặc ăn uống quá độ mà sanh bịnh trúng hàng hoặc ăn đồ lạnh lẻo sống sít, ngưng trệ rồi bất mãn; hoặc cảm hàng mà tay chơn rung rẩy; hoặc ngươn-khí bất điều, tinh thần suy kém, v. v... thầy đều trị được.

Giá mỗi hộp 2 hườn ..... 0 $ 20 —, *mỗi hộp 4 hườn* ..... 0 $ 40

Tự do diễn-đàn

Ngọc càng Hật-qui

Bổn làm phan, Bổn-báo có trưng ngôn rên về mục Tự-do-diễn-đàn nầy, Bổn-báo riêng để cho tiệt qui bình luận cho thỏa mãn ý muốn. Nhưng bởi, cũng để làm phan, Bổn-báo gặp nhiều có chỉ hằng thật rằng tên kỳ dưới bài gởi đến và đăng vào báo đó không phải là tên thiệt của người viết bài ấy; hoặc tên giả, hoặc mượn tên của người hàng xóm mà để đại vào. Ấy là một điều tổng cho là khiếm nhược, mà người chưa thấy ăn-năn chửa bỏ. Nếu việc quả, mình tỉnh đương cầm viết chép ra để gương giáp ích, có sao lại sợ mà nắc danh? Hà chưa thiết là khiếm nhược chăng?

Vì cái tật khiếm nhược ấy, gây rối, buộc Bổn-báo tỏ đây, những bài ở đâu gởi đến, ấn kỳ không rõ, hoặc Bổn-báo không nhận kết, thì Bổn-báo không ấn hành. Lại các những bài ấn hành trong mục nầy, thì Bổn-báo để trọn cả phần người kỳ tên giành chịu ấy những điều cang hệ gì xảy đến; Bổn-báo không cùng-đến. (T. T. V.

* * *

QUÊ HƯƠNG TẠM

TÌNH TRẠNG CỦA NGƯỜI ANNAM

Trong xứ Cao-miên

Một việc tệ xin quan trên ghé mắt

Hại thay! hại thay!... Tôi có luận cái vấn đề nầy:

« Tình trạng của người Annam trọng xứ Cao-miên »

« Một sự tệ xin quan trên ghé mắt » thì tôi không quên mà thang trước hết « hại hay, hại thay » làm cho trong qui độc giả lấy làm lạ và cũng phải xót lòng xót dạ vì là cái vấn đề chấm qui vô phần khốn đốn cho người Annam vậy.

Kia như một anh khách trú đã phải cách thiên sơn vạn hải mà còn biết cách thức dục tả tức mà kiếm ăn trong Đông-Pháp huống hồ gì Annam, Cao-miên đã chung trong một cuộc địa Đông-pháp lại là giáp ranh nhau thì chi cho khỏi người Annam ở đậu trong đất Cao-miên, người Cao miên ở trong đất Annam ấy là lẽ thường.

Sự lẫn lộn của hai dân tộc « Annam Cao miên, Cao-miên Annam », thiết tưởng ra thì cũng bởi cái nghiệp chướng sanh nhai dầu nước nào cũng thế, kia ai mới sanh ra mà bỉ đặng cái kiếp chung phần của mình, cùng là nhà cửa gia cư mình phải ở xứ nào; nào có biết đâu là lâu!!!

Thoãn như một đứa bé Annam đang trông vào một nét mặt phương phi, vui chơi tự toại dưới bóng cây, chạy giỡn la hét, phân phâu, nói nói với tiếng mẹ để cùng hàm vài lượt tác đồng loại nó thì con chi mà cái bỉ vọng không ưng không đẹp, song ai cắt cớ nắm tay nó mà nói: tao đem mầy lên đất Cao-miên, tức thì thằng nhỏ đang tốt tươi phải đổi sắc, mặt mài tái ngắc và sự rung đường như nó phải ai đánh đập vậy. Bởi sao?... Qui độc giả cũ g phải biết trước được vì là câu chuyện cũ lích xưa sự e mắc phải bạc đầi mà chớ!... lại là đánh phần yêu mến quê hương, không lẽ lòng nào mà muốn rời muốn bỏ mà đến ở xứ người dưng bao giờ. Thì đứa bé Cao-miên cũng vậy, có khác nào!!! Song hai đứa bé nói đây có đắc kỷ sở nguyện không? Không, không! Lớn lên cái nghiệp chướng sanh nhai buộc phải đưa chơn đến xứ người lại gặp được hồi may mắn là mãn thạnh vượn mua may bán đắt, bề sanh nhai hưởn hưởn hơn xứ mình tiện bề sầm ruộng mua trâu, cất nhà cất cửa sanh con để châu chấm gốc chăm rễ thì hóa ra một cảnh « quê hương tạm » ở xứ người thế thì sự lẫn lộn trong hai dân tộc đều có nhau cả, nhưng lấy một cảu chuyện « Nhơn Tinh » mà biện bạch trong sự đối đãi của hai dân tộc chỉ thấy người Cao-miên ở trong phận địa Annam được trọng vế mất mẽ điềm thâm, con người Annam ở trong phận địa Cao-miên chỉ bị cái ách mua mao bạc đãi, thỏ bỉ lắm đến khiếp nhược.... nói đến đây trong chư độc giả cũng phải biết lỗi đây cũng là người Annam, cũng là một máu một thịt con Hồng cháu Lạc chi cho khỏi đau lòng xót dạ mà đem hết tất tình của người nói giống đã phải một kiếp chẳng may ở xứ người vậy.

Theo như lời chẳng sai ngoa, thế thì đâu đâm nói càng nói bướng mà lựa phần phải phần tốt cho mình, lại đành sự xấu sự bỉ cho người, đâu rằng có người Cao-miên ngó ngay tôi mà phân đối, tức thì tôi phải chỉ rành: là phần nhiều người Annam có học thức, còn người Cao-miên hỏi còn kém lắm... kém lắm.

Bởi thế cho nên người Annam tạm ngụ trong đất Cao-miên trừ ra mấy thầy tăng sự thì việc ở ăn còn yên ổn (mấy chế không dám rớ tới) chớ còn phần nhiều ở trong sốc trong đệt thường hay rên xiết mà bị nhiều điều tăng bạo lắm nỗi mua mao, thậm chí nhiều khi phải lang hoang nhà cửa, nông bỏ lây lất gỹy đựng.

Nói đến đây tôi quả nghĩ giận dữ, theo như lời nói trước kia là phần nhiều là người vô học thức cho nên tánh tình không chín xét, nên chi sự tăng bạo, ăn ở vô nghĩ với người Annam nào nương trong đất mình tánh hình như người đã cứu hàng lâu rồi vậy, hại được chăng nào thì phỉ mừng chừng nấy nào có cái lương tâm bao dung cho người Annam bao giờ.

Thà thì cái thân vào vòng tử trụ, day bên nầy bị đánh, lủi bên kia bị cú, song cái đánh cái cú ấy bỗi đâu ra!!!

Bởi sự ghét vợ đã thâm cầm và trong óc trí của người Cao-miên, kia ai không biết trước một thế kỷ cho khỏi Annam và Cao-miên thường hay chinh chiến thì sao cho khỏi người Annam bứt nát người Cao-miên trong buổi lấy, thành ra một câu chuyện để làm kỷ niệm đem vào trong óc trong trí truyền từ lưu tôn mà còn hận người Annam vô nghĩa vô tận.

Tôi xin đem ra đây cái bỉ ách của người Annam mắc phải tay vô học thức của người Cao miên trong sốc trong đệt, sự đối đãi cùng người Annam, thì qui độc giả cũng ngại nhiên mà thể thâm cái kiếp chẳng may của người mình, rồi thì qui độc giả cũng có lẽ tức tối mà hỏi tôi cái phần chánh trị luật nước phép quan mà chớ. Có chớ!! phần chánh trị của người Cao-miên nghiêm nhặc lắm, công bình chánh trực lắm, song tiết thay, cái hạng người mà tăng nhẫn Annam trong sốc trong đệt đó là một hạng người xui mưu lim loạn, đồ thân người Annam không yên ổn được bỗi sự lén lúc cắn trộm, oán xấu thù vặt, thế thì khó cho quan trên thấu đáo được, nên chi cái thân người Annam ở ăn trong sốc như gỗ trôn rồi ngẫnh lại coi ai ở dặng không? Nếu rủi phải mang lấy một sự hiếp đáp nào quá lẽ, thế nào có nhịn cũng không được, đành liều đến quan trên đâu cáo. (nuột lần nầy mà đi chớ ở không được) thì cái giải nạn của quan trên phán đoán đã đành, song về đàn nhà xuất kỳ bất ý một thằng cũng phải, hai thằng cũng phải nhà không ai đốt mà cháy, trâu không ai đập mà quẻ rồi thế đi kiện ai bây giờ? chính biết khoanh tay mà chịu thiệt, rồi kếm bề đi chỗ khác chớ ở nữa e ghe ngày mà chớ!!! có tội nghiệp không? có thương hại không? thì trong qui độc giả cũng như tôi vậy có khác nào! Thiệt thường ra mỗi một lần lập cho nên một cái gia thất đi u lớn dìu nhỏ nào cũng thì, có dễ dùn gì, cái quan sát nào cân mệt trí lao tâm mới được một vùng đất để trồng trặc, một cái lều đục nắn đục mua, nhơn bị cái ách mua mao bạc đãi đó thế chịu đời không nổi, dầu thương tiếc cách mấy cũng phải xây lưng tìm đường khác.

Thế rồi đi đâu? Về chợ về bàn cho cận quan đặng hưởng chút thái bình, xa đến tăng nhẫn đặng mà nào nương kiếm ăn qua ngày tháng, thông thẳng sẽ lập gia thất lại, nhưng hỏi ôi! thân mới vừa qua trường rậm lại vướng lấy rừng chồi, cho trong sốc trong đệt là chỗ xa quan xa quyền, cái lẽ vô tâm vô đạo đó thừa ưa mà đánh đổ hiếp đáp chước hại người Annam thôi thì cho đánh, chỉ mấy tại thành thị tại chợ bùa, mà cái hạng người đó cũng còn hiếp đáp Annam giữa mắt muốn người một cách là mạnh thế oanh liệt mới là thâm ức cho chớ!!!

Tôi đến đây buộc phải bỏng cây viết xuống mà suy xét một hồi thế thì trong chư độc giả cho lời tôi là quá ngán... song đường có đi mới đến, việc có thấy mới tăng, lấy cái việc đối đãi của người Cao-miên ở giữa chợ là nơi đó hội, là nơi trước mắt muôn người thì chư độc giả mới thấu cái cơ quang cái tình trạng của người Annam trong sốc mới là ngẫn nào!!!

Cái hạng người hiếp đáp bạc đầi người Annam giữa chợ mà tôi muốn nói đây chẳng chi khác hơn là lính « mã-kỳ ». Ôi, ở lính mã-kỳ cũng là người Cao-miên trong Sốc trong Khụm bắt điền lính cũng như dưới Nam-kỳ ta điền lính lập vậy phần nhiều là vô học thức, nên chi cái tự k ẩn, ngang ngược, cả-xốc ắt trông vào cũng nhăn mặt nhiều mày. Chỉ thấy ngày hôm qua, cái hạng người đó chưn lôi cón phên đóng, mặt còn lọ lem, mà ngày hôm nay được một bộ đồ ka-ki, đeo cây bai-don-nết thì con chi cái tự kiêu lẫn lối; dụng ai thì kiếm chuyện gây gổ đánh đập mục hạ vô nhơn thế cho là không có một cái hình phạt nào cho chúng nó vậy. Kia những là quán cơm, quán rượu, quán trà của người Annam buôn bán theo lộ đường, thử hỏi lại coi, thì cái hạng lính kỹ vô ăn uống hỏ hào, làm như là cần nhà sẵn vậy, trả tiền thì ít chớ thiếu chịu vốn nhiều, mà hễ chủ quán có hỏi, đòi thì sanh chuyện gây gổ mà đánh, như vậy không của không mạt sao đặng! Bỗi sự nhịn nhục, cái bịnh lấy lất bỏ qua, sự hồi kít oán sanh thù với mấy anh lính mã kỳ vô tâm vô lượng đó mà phải ăn ở khó lòng, việc rủi may phải bị một-hai ngày tù thì cái thân phải tang tành với đồn hạng, nên chi cái mục-đích trở-lo lấy lừng của cái hạng lính đó một ngày một nãy ra nghin ngang cả thể. Tôi đem ra đây một sự giải tô cho trọng chư độc-giả đủ thấy cái thói gì man trò bỉ của hạng người ấy đối cùng người Annam, tôi chắc rằng chư độc-giả cũng chân máy chắc lưỡi mà hờ!!!

Kia trong một quán nhỏ thì phần cái trị có ông chủ quận (ông pha-cô miên) thoãn như người Annam có tội tình gì thì giải về lính lớn cho người Langsa xử, mà cái lũ vô tâm đó, một lần được quan trên nẩy phần mà giải qua quận khác, thì còn nói chi cái hoành hành tự-kiêu đang lúc hành sự đó, nào roi, nào cú xô đẩy chả xái, đã vậy lại còn chưởi mắn om sôm, người mà co chút đạ nhiệt thành thấy chịu không đặng muốn phân một đôi đều; thoãn như người có tội đó thì có quan trên phân xử đã đành, còn phần chủ giải người ta đi sao mà lại đánh đập làm dữ vậy? Trả lời; Đánh bỏ ghét!!! Hỏi ôi, cái hạng người gì mà hẹp lượng quá vậy? Nhưng cái hà hiếp nầy, cái đánh bỏ ghét nầy, nào quan trên cũ thấu đáo được, kia ai là mình thật Annam trong buổi hành sự của hạng lính vô tâm đó mà không chưa xót lòng đa.

Thiết tưởng ra thì Annam Cao-miên đã chung đồng dưới bóng cờ tam-sắc, đã đành làm đầu một mẹ Mẫu-quốc thì có khác nào con một nhà, song người Cao-miên phần nhiều là người vô học-thức không cạn xét ăn ở bạc đãi với người Annam đâm đầu kiếm ăn trong xứ, vốc mong sao quan trên ghé mắt mà trừ cái tệ ấy cho con nhà Annam, kẻo tệ ấy một ngày một nói ra lớn thì bề ăn ở của con nhà Annam trong phận địa Cao-miên lấy lẫm khốn đốn lắm.

LÊ VĨNH-TƯỜNG
Takmées

Ngày 22 Décembre 1922

VỀ VIỆC TÀI CHÁNH

GIÁ BẠC

	Năm mươi
Nhà nước	91.75
Ngân hàng Đông-pháp	9 75
Sté de G. de la Banque Ind. de Chine	9 75
Ngân hàng Hongkong Shanghai	9 75
Ngân hàng Chartered	9 70

MỄ CỐC

Giá tào chỗ đến nhà máy Chợlớn bao trả lại giá một trăm kí-lô

Vinhlong	6$10 à 6$20
Gocong	6 50 à 6 60
Bai-xau	6 50 à 6 60
Baclieu	6 60 à 6 70
Giá thường bực trung	6 45 à 6 55

TÀU ĐI LỤC-TỈNH

Chiếc *L. Blanchet*, chạy Enampenh, Bắc-pháo, Angkor, ngày thứ ba 18 Décembre, giờ tối.

Chiếc *Battambang*, chạy Paompenh, Bắc-pháo, Angkor, ngày thứ năm 20 Décembre giờ tối.

Chiếc *L. Blanchet*, chạy Cambodge, Laos ngày thứ ba 18 Décembre, à 9 giờ.

Chiếc *Mékong* chạy Cambodge, Laos ngày thứ bảy 22 Décembre, à 9 giờ.

Chiếc *Khmer*, chạy Ouest, ngày thứ hai 17 Décembre, à 9 giờ.

Chiếc *Nam-kỳ*, chạy Ouest, ngày thứ sáu 21 Décembre, à 9 giờ.

Chiếc *Nam-kỳ*, chạy Tàyninh, ngày thứ tư 19 Décembre à 5 giờ.

Chiếc *Nam-kỳ-Annam*, chạy Cap, Baria, ngày thứ hai, thứ ba, thứ năm, thứ sáu 5 giờ tối và thứ bảy 12 trưa.

Chiếc « *Phan-Nhơi* » sẽ chạy Saigon Namvian ngày 19 Décembre 1922.

TÀU ĐI CÁC NƯỚC

Tàu chạy về Pháp-Quốc

Chiếc *Chambord* sẽ chạy đi Marseille ngày 30 Décembre (M.M.)

Tàu ở bên Pháp Quốc chạy qua Saigon

Chiếc *Amiotte* ở Pháp-Quốc sẽ tới lối ngày 28 Décembre 1923 (M. M.).

Chiếc *Afton* ở Pháp-quốc sẽ tới lối ngày 24 Décembre 4 giờ chiều (M. M.)

Chiếc *Ile Amiral Pontly* ở Marseille chạy hôm 15 Décembre 1923 (C. R.)

Tàu bên Nhựt-bổn, Trung-quốc, và Tonkin chạy qua Saigon

Chiếc *Chambord* ở Trung-quốc và Nhựt-bổn sẽ tới Saigon lối 28 Déc. 1923 (M. M.)

Tàu chạy đi Trung-Quốc và Nhựt-Bổn

Chiếc *Afton* sẽ chạy đi Tourane, Haiphong lối ngày 27 Décembre (M.M.)

Chiếc *Donai* sẽ chạy đi Singapore và Pointe-Condore ngày 22 Déc. 1923 (M.M.)

Chiếc *Si-Kiang* ở Haiphong, Tourane sẽ tới lối ngày 22 Décembre (M.M.)

CÁO BẠCH

Tại Long-hải (Baria) nơi mé biển có cất 4 cái nhà mát — Nhà ba căng và cao cẳng. Trên đất ở, dưới đã xe hơi.

Trong nhà đọn đủ: giường, nệm, ván, ghế, phòng ăn, phòng tắm — B) đã ăn theo tây, bộ đồ ăn theo annam — Ban đem thập đến khi đã, chong đèn dầu.

Nhà hếp riêng có xây lò cho đỉ nấu ăn, nước mưa để uống và nấu ăn, nước giếng mạch nói để tắm giặc.

Đến Longhải, thì người Gardien cho mướn — Còn như ở xa mà hỏi trước thì đánh dấy thép hỏi M. Pierre TIÊN Baria, mà xin chỉ ngày sẽ đến và sẽ ở mấy ngày đặng phòng trừ lời cho người khác hỏi.

RƯỢU "KOTO" Khởi từ hồi sanh

Đại lý một mình hãng : « Société Marseillaise d'OUTRE-MER. » — SAIGON

ADRESSE TÉLÉGRAPHIQUE
NGUYỄN-PHÁT-ĐẠT
HANOI

貿大北圻

NGUYỄN-PHÁT-ĐẠT

HANOI. — 15, Rue des Caisses 15. (Bureau d'expédition)

Atelier de tissage au village Bưởi (environ Hanoi)
Filature de soie à Bông-son (Annam)

Dépôt :

Lãnh sống bông bát kiết và các bông lạ dệt đúng kiểu lãnh tàu *Bắc thảo* nơi dâu quản dệt chứ : 南藝興富 行

Giá lãnh sống :	Extra qualité		3$80 một quần
	1re —		3 60
	2e —		3 30
	3e —		3 00
Giá xiêu 3 chỉ hàng 5 chỉ :	Extra qualité		4 50 một áo
	1re —		4 00
	2e —		3 50
	3e —		3 20
Giá lãnh đen Bắc-kỳ :	1re qualité	11$00 — 10$50 — 10$00 mỗi sấp 2 áo.	
	1re —	7 00 — 6 50 — 6 00 mỗi sấp 2 quần.	

Các giá trên đây khi cao sẽ báo trước, khi sụt sẽ bán rẻ.
Xin đăng bang chiếu cố.

NGUYỄN-PHÁT-ĐẠT.
Cẩn bạch.

VIN TONIQUE
ET
BI-NUTRITIF
DU DOCTEUR RIP
Vệ sanh TỬU của Lương y RIP chế

Thứ thuốc rượu này à một vị đại bổ gân cốt cũng là trán kiện tinh thần, bất kỳ là bao nhiêu tuổi đều uống đặng cả. Những kẻ tuổi cao khí lực suy giảm, vội thấy ngày xuân đã thôn môn hễ uống rượu này vô, thì ắt đặng cử lão thanh đồng, mặt mày tươi tốt coi như trẻ, lại mảng hơn xưa.

Còn con nít liệt nhược, đờn bà mất máu, cô huyết bạch, có chửa, những kẻ hao tổn tinh thần hễ uống rượu này vào thì mạnh mẽ, tâm liệt, thịt đã sẵn, tinh thần trán kiện.

Giá mỗi ve là ba đồng bạc

Có trữ bán tại tiệm thuốc Tây *ở đường Marins số 190, Cholon.*

Depot PHARMACIE FRANCO-CHINOISE 190, rue des Marins Cholon.

Văn đàn

Dạy con gái vô làm dâu nhà ngư !

Tục ngữ có câu rằng : « Sui gia là bà con tiền, ăn ở chẳng hiền là bà con lát. » Sao gọi là lát ? — Trước Sui-gia sau hóa xấu-da gọi là lát vậy.

Lấi thế-tình trông thấy mà ghê,
Chép lời tục dại khôn rằng đạy trước.
Việc nữ tác dâu con phải gắng,
Vì miễn đôi lành dữ tiếng đồn xa.
Con khôn ở thuở nên ba mẹ cha nào đạy,
Vợ đại trong nhà thứ nhứt sỉ cũng khó trông.
Cảnh tuy thậm nghịch chẳng đồng,
Tay thiện xử nào kỳ thân nghịch.
Việc có phải không hai lẽ,
Dâu nghịch thường chẳng biết phải không.
Đinh ninh lời hơn thiệt dạy công,
Chớ có đại mà ngang dâu cùng rể.
Câu vọn chuyện hơn thua nói vội,
Cho biết khôn mà tục để vào lòng.
Ơn sanh thành chưa báo bổ nầy lòng,
Duyên phối hiệp đã ráp rành tơ tóc.
Nghĩ phận gái mười hai bến nước, trong cũng nhờ, đơ cũng chịu, nhứt sanh duyên trải biết là đâu !
Vì hèn chồng ở với nhữ-gia, sống gối sắc tiếc gối xương, vạn cổ can thường đều ở đó !
Tôn-tử là mình tôn-tổ, sớm khuya tần tảo phải lo chăm.
Vợ chồng giữ đạo vợ chồng, sau trước tào-khang cho trọn kiếp.
(1) Kỉ-ba phu tử, năng khắn xưa trắp, chữ vô vi thường giữ vậy mới rằng : chồng là chúa vợ là tôi.
Hiền công cô, hiến tào dưng lễ, câu phụng sự phải lo, vậy mới biết cha như trời mẹ như đất.
Trước nữa bà con cô bác, ở sao cho đẹp mặt mở mày.
Sau là anh chị cháu em, ở sao đặng ưng lòng vui đạ.
Dầu trên có buông lời thái quá.
Khi nóng có khi nguội, cũng lâm thinh mà đợi lúc hồi lâm.
Vai dưới mà có tiếng bất cung, tức đại cố lúc khôn, cũng đừng nói đã cho khi hất hậu.
Một là nhẫn, hai là nhẫn, ba là nhẫn, bốn là nhẫn, nhẫn thội đều phiền nào khỏi cưu mang.
Kẻ cũng nghe, đại cũng nghe, phải cũng nghe, chẳng cũng nghe, nghe lời chuyên thị phải không khổng khiếp.
(2) Trai năm thê bảy thiếp, cho ghen tương như LÊ-Kiều sau hư thân.
Gái chính chuyên một chồng, dùng lân tiếu như Quý-Ly — [illegible]
Bởi chẳng dưới đừng kêu đừng cách.
Xử dao nhà có nắp có ngăn.
Công dung ngôn hạnh thầy niêm năng
người đều kiêu vị.

(1) Lê-ninh : Tất kính tối giới, vô vi phu tử.
(2) Đã Lê-Hiến đời Hán, bà Dương-quý-phi đời Đường đều là gái ghen tương và không chính đinh.

Hiếu kính nghĩa tử hay thiện xử, trời chẳng phụ phàn.
Ai không coi như ngọc như vàng,
Ai không trong bằng chân bằng bạc.
Dầu hiền của qui trọng nhà,
Vợ nhỉnh cón bia trên sách.
(3) Xưa có kẻ nhơn nghèo, phần cách, chẳng nghĩ khi đỗ nước khó thâu !
(4) Nay có người thay áo quyết luận theo, cam những sự gánh vô mà múc.
Mấy ai xất khúc, nào kẻ sự sanh,
Việc nhà chồng cũng như việc nhà mình,
Tốt ta khoe, xấu ta che mới phải.
Công việc ai nấu cũng việc nầy, nói người nầy hoc người no là hư.
Cô đứa như khí gỗ tro trơ, ăn chẳng biết lo, cũng khó cũng hết.
Cô đứa thì nom sang sửng sựng, tay có làm, hàm mỏi nhai.
Cô đứa biết tài thật hư hay nói tưởng,
Cô đồ vô dụng, đã dại lại làm khôn.
Dữ có tiếng đồn đồ cửa nghiêng nhà đã phết,
Khôn cho ta dại, khôn nhà dại cho ai ưa :
Nghe qua như cô thì chứa, nghĩ lại bên không phải gần.
Việc xử trí mấy lời dã dặn,
Bề sinh nhai các việc phải thông.
Hoặc kim chỉ, hoặc bánh trái, hoặc bán buôn, lo lắng phải thức khuya dậy sớm.
Có cần tiền, có bỏ trên, có ruộng đất, dữ gia khi ăn kiệm ở cần.
Tuy rằng là phàn nữ-nhơn, câu trach thiện như tùng, người nghĩa-lý ở đời hai-sáng thế.
Dầu chẳng phải trang nam-tử, chữ đi hoạ vi qui, lay văn-chương xử-sự khác chi ai !
Số giàu sang tuy vẫn tại trời, sự nghiệp nhỏ to cho có.
Bề khôn dại dạy đã đủ chuyện, con dâu lớn bé phải nghe theo.

BÀ-KHÊ lục,
Quảng-ngãi.

(3) Đôn Hàn, người Châu-mái-thần lúc lâm-công, vợ bỏ lấy người khác ; đến lúc phát đạt vinh hoa, vợ lại gần trở lại, người Châu-mái-thần bèn lấy một bát nước đổ dưới đất, rồi bắt lại nhờ được đầy thì sẽ cho hiệp. (Phan-Thiết nam thoại.)
(4) Tích nhà vua tích hiệu giữ bà Trương thị năm ngày gần đường, con gái cự nguyên Thanh-tử ở làng Mỹ-khê bỏ đuyên cách. Tạ Thương thư hưu-trí ở làng Chánh-lộ lấy gái, lúc trước quan thương cần là một người hoa thiên vô nghĩa khí, ở Thanh Thương xem thấy bất ngày, sau tuổi nên người học trò ấy có ơn đại phát đạt, nên cự chẳng quên nghĩa cực cơ đem gả bà cho quan. Tô lúc bà vô nhà chồng cảm lời hoa là đường cay nhi đắng, thế mà bà không sớm lòng, quên mình là con nhà bậc quan lớn, cũng bỏ gánh vô nước mước hai cầu lấy người mọc chồng mới niềm thuận thảo, đó cũng cho chồng trăm nhiều nghìn bạc, đến sau quả thiệt quan ông thì đã Tham-tri quan điều hộ Thương thư, nay đã về hưu-trí rồi, hai ông bà tuổi hơ ấy cao mà chẳng hiểu [illegible] mà đang thì sẽ đăng vui lòng hoàn luôn.

OAN-HỒNG-QUÂN thư sản ... rồi
Thứ bài sau đăng tiếp

yếu đối vãng vot
GÂY MÔN
Thuốc SIROP de DESCHIENS
có huyết bổ
Làm cho Đông tân mau mạn, ấy là mắt vì thuốc của của Lâm-ông trở mình.
Thuốc nầy hoàn hảo hơn hết trong các thứ thuốc có bánh sắt. — Các nhà thông-tài thành Paris đều đồng ý.
Thuốc nầy có bán tại Paris : DESCHIENS, 6 đường Pont-Neuf và các nhà bán thuốc.

HỦY, THIỆT LÀ MAY !

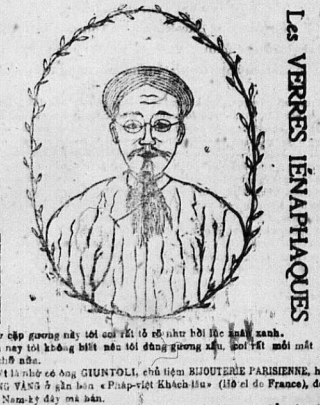

Nhớ cặp gương nầy tôi coi rất tỏ rõ như hồi lúc mới xanh.
Ai ôi nay tôi không biết nên tôi đùng gương xấu, coi rất mỏi mắt mà lại hóa chỗ nữa.
Tôi là nhớ có ông GIUNTOLI, chủ tiệm BIJOUTERIE PARISIENNE, hiệu con RỒNG VÀNG ở gần bến « Pháp-việt Khách-lầu » (Hôtel de France), đem qua xứ Nam-kỳ đây mà bán.
Cũng bởi tôi chẳng có coi báo-chương cho thường nên chẳng hay biết chi cả.
Hôm nọ tình cờ thấy trong « Lục-tỉnh-tân-văn » reo, tôi mua thử mà đùng chẳng để THIỆT là gương tốt [illegible] chẳng có bọt bơn chi cả.
Gương nầy có 2 thứ ; thứ để cho kẻ VIỄN-THỊ và kẻ CẬN THỊ
Kiểu nầy gắn theo kiểu mũi (pince nez) hay là kiểu có gong móc (lunettes) cũng được.
Vậy trong Lục-châu ai có bịnh con mắt như vậy hay là ai có lờ con mắt, hãy mua thử gương nầy mà đùng thì sẽ đăng vui lòng hoàn luôn.

Mục-tú-Nương

(NÀNG CÓ HAI CON MẮT ĐẸP)

(*Tiếp theo*)

Xi-ba-lô đưa tay, ra bộ quyết đoán mà rằng :

« Đây, ta nói như vầy... Tự nhỏ đến lớn ta bị lầm cuộc đảo-điên và ta có lầm lỡ nhiều đều, ta cũng biết vậy, tuy thuở nay ta chẳng hề màn đến miệng của thế gian nghị luận... Song ta không muốn, nghe chẳng con, không muốn cho con Mạt-go-rit đề khinh ta đặng.. Ta không muốn để cho nó thấy ta mà ghê, mà sợ... Ta xin con một đều là phải làm làm sao cho nó đừng hay chi sốt !.. Cha ! Nó mà biết lấy một mấy thì thà hồm rày lương-y Sa-li-en đừng điều trị làm chi, để cho ta chết phức đi như chó vẫi còn mát thân hơn sống mà như vậy.

Vit-lo Phạt-mông xem ông gia chăm-chỉ. Cái diện mạo liên-tụy ấy cái tâm tánh không phân tà, chánh ấy, đang cho chàng lấy làm một việc để kể cau và chiu-nghiệm mãi về sau. Chàng đáp :

— Nếu ba muốn cho con Ma-go-rit đừng có ác-tâm chi về ba hết, ba làm theo một chước nầy rất dễ, ba ơ... Là ba cứ tu-bỉ cho lương-thiện...

Lão thất-phu sầm mặt. Thằng thằng lão ngồi xụi xuống ghế phô-teui, tay ôm lấy trán.

Một đời lão rồi, mới một lần nầy lão thâm hối lấy mình coi mấy kẻ mà mình thị là đồ ngu mãi đó có phải thật ngu như mình tưởng tự thuở giờ chăng.

Nhờ một cái may-mắn phi-thường đứa hung-thủ ấy đã phạm biết bao nhiêu tội lỗi mà chẳng hề bị ra quan đối án bao giờ. Rồi nó bèn ỷ mình đặng khôi hình phạt như thế nên càn đặng khinh-thị dân lương-thiện đến đều...

Mà cơn bấy giờ, kẻ lão ấy nghe trong lương-tâm xao-xiến khác thường. Trong óc lão trong tiềm đen lão mới nẩy sanh một cái cầm tính rất mới, thật lão không đè..

Lão vùng nói lớn :

« Bẩm mẹ bây vô đây nói chuyện coi ! »

Anh thợ khăn ngó lão nữa, và không đáp, trở ra đi. Ước chừa đầy một phúc, Bà Bon-pho nghe nói chồng kêu, liền vào phòng ấy. Lão rằng :

— Mẹ ơi, mình có đạo, phải chăng ?

— Tôi con khóc lên nữa chớ !

— Vậy thì nghe ta nói .. Ta đã có lỗi, lỗi trọng, bây giờ ta tự hối.... Song ta xin mẹ nó vài đều..

— Nói nghe thử !

— Dầu cho mình bất tội ta mà giận ta đến chín xe, mười vàn đi nữa, vậy chớ phép trong đạo mình gữ đó có đạy mình, nếu ta cải quá, đung thứ cho ta chăng ?

— Có chớ.

— Vậy thì, mình khá thề rằng từ rày mình phải vui đập các việc của mình với ta khuở trước đó đi... rằng mình chẳng nói lại với ai hết thảy... rằng mình cũng khó g còn có chấp nó làm chi.

— Nếu mình quả có lòng ăn-năn tự hối, tôi còn chấp trách nữa đâu.

— « Kêu con Mạt-ủy vào đây »

Vừa nói lão vừa bước sải, đi quanh quẩn cái phòng «. Kêu con Mạt-go-rit vô nữa... »

Khi nàng Mạt-ủy đắc con vào, lão Bon-pho mau bước đến trước mặt nàng và nói :

— Mạt-ủy, trong cơn bịnh hoạn ba bực hội nên hay rầy la oan-ức, vậy mà con có phiền chăng ?

— Thưa ba con không có việc ấy đâu... có một đều con thấy ba mạnh dặng thì con mừng đã hết lớn !

Lão giả thở ra rồi cầm tay con Mạt-go-rit, con nhỏ, mới lần nầy là lần thứ nhứt có bộ như sự và mất ngó ông ngoại, buồn xo, còn tay lại nắm vạt áo của mẹ mà đeo nhũng-nhẳng.

— Nầy, Mạt-go-rit, con muốn sao ông ở theo vậy, con thấy chưa.. Con đã vừa gì hay chưa vậy ?

Chẳng nói chi, đứa bé nói hai tay mà ôm cổ ông ngoại và đưa tráng cho lão hung

Thấy vậy lão chẳng biết tin sao, đường như không dám lấy hai bàn tay nho của mình mà nựng mặt và vuốt tóc của đứa bé vậy. Lão đợm thối lui.

Đứa bé lại xít tới mà ôm cho đặng cổ ông ngoại nó.

Thuở nay mới biết động lòng thương con cháu phen ấy mà thôi, lão bèn hung tráng Mat-go-rit một cái.

IX

KẾT CUỘC THÔNG GIA

Khi người linh tuần ở trong buồi chưởng ra làm cho Rôô-so-hoe bỏ vợ Đặt-ben đó mà đi bé, tên hung thủ bước ngay ra lộ và đứng ngẩn ngơ, cần nàng nọ ra vẻ vô hại.

Anh ta vừa chầm rồi bước ra khỏi chốn Ngự-Viên, trong-trí hăng vừa tư-tưởng có hơn ngàn chuyện, anh ta suy nghĩ như vầy :

— Vậy mà Pha-lo-rêt-tin dám nói láo với ta rằng năm xưa, tại hồm Sô-ni-ê, nó tập đức hết một mép tai con nọ chó !... Tá cón nhớ, hồi đó đức Lina về, tay ta rịt bó cho nó, chớ ai... Vậy thì cái con đàn-bà khi nầy thật chẳng phải Mục-tú-nương rồi.

(*Còn tiếp*).

HỘI NHÀ MÁY XAY LÚA VIỄN-ĐÔNG
(Rizeries d'Extrême-Orient)
Hội nặt danh vốn hùn 25 triệu quan tiền Langsa đều đóng tất số
Ở tại SAIGON, đường Belgique, môn bài số 15. — Nhà máy xay và kho trữ ở tại CHOLON

CÓ PHÒNG VIỆC RIÊNG LO VỀ CHUYỆN LÚA
MUA LÚA VÀ LÃNH BÁN LÚA — GIÚM TIỀN LÚA VÀ THẾ LÚA — CHỞ LÚA — LÃNH LÚA GỞI KHO

Trước khi bán lúa, xin hỏi bổn hiệu ; nếu vị điền-chủ nào mắc đi không đặng thì viết thơ cho bổn hiệu, bổn hiệu sẽ đến viếng mà bàn luận. — *MUỐN HỎI CHI THÌ BỔN HIỆU SẴN LÒNG CẮT NGHĨA CHỌ HẾT.*
Phòng việc : *ở tại đường Belgique môn bài số 15.*

CÓ ĐẶT HÀNG NGÀNH TẠI CẦN THƠ — Và có lập chánh mua lúa nơi các chỗ thị tứ.

SAIGON. — IMP. DE L'UNION TIRAGE : 2.500 EXEMPLAIRES L'Administrateur Gérant : NGUYỄN-VĂN-CỦA

Tin ngày: 35160
Saigon le 22/12/1923

CHỦ ĐIỀN ! NÔNG GIA ! CÁC NHÀ CÓ XE HƠI !

Các món gì của chư-tôn muốn làm bằng sắt, làm ra hay là sửa lại những máy móc và đồ khí-cụ về nông-nghiệp;

Làm các món nhỏ rời của mô-tơ bằng thép, gan, đồng, đồng-bạch.

Thì xin chư-tôn hãy đến :

FORGES ATELIERS ET CHANTIERS D'INDOCHINE

Tại Khánh-hội, Quai de la Marne

Dây thép nói 95 mà đặt.

Làm kỹ-càng lắm, có tay thợ chuyên-môn ở các xưởng kỹ-nghệ khéo bên Pháp-quốc kiêm điểm công việc làm.

SỮA BÒ TƯƠI

CÓ KHỬ ĐỘC

NESTLÉ

Có hai thứ hộp

MÁY HÃNG BẢO KÊ

THE

MOTOR UNION

Insurance Co Ltd

The **FEDERATED BRITISH** Insurance Co Ltd

The **UNITED BRITISH** Insurance Co Ltd

Kính trình cho bổ-tánh hay rằng kể từ ngày nay hãng ngành của mấy hãng bảo bổ ấy sẽ giao cho

Messieurs DENIS FRERES d'Indochine

HỘI NẶT DANH

Tư-bổn 2.500.000 đồng bạc

Những tiền góp bảo kê, làm giấy bảo kê, hay là bảo kê lại càng là lợi-lượt về việc bơ bại, từ nay về sau giao cho Messieurs DENIS FRÈRES d'Indochine. *Hội nặt danh 4 đường Catinat làm.*

Saigon, le 15 Novembre 1924.

Ký tên : **W. BRUCE MICHIE.**

Inspecteur.

THUỐC TIÊU DỀ UỐNG LẠI RẺ

THUỐC HOÀN VICHY-ÉTAT

(COMPRIMÉS VICHY-ÉTAT)

Bốn, năm hoàn mỗi lý nước ; từ mười - hai tới mười - lăm hoàn mỗi một chai - litre nước.

TUẦN-HÀNH TRỰC-ĐẠO

Tôi có trộm xem từ qui báo L. T. V. N. 1558 du 1 Décembre 1923 nơi mục tự-do. Tấy thì M H.-K. chung đã xướng mục « Công là điều lợi chung », mà kêu ca về nỗi lộ từ An-hóa tới Thời-thuận xin đổ đá và đời dây thép.

Thật là lời nói rất qui quá, rất hữu ích cho cả thảy thôn dân trong tổng Hòa-thành và Hòa-quới. Sự nầy nếu kết quả thì chúng dân lấy làm hữu phước chẳng biết ngài muốn nào. Chúng tôi chẳng có tài chi mà dám khoa khoan lỗ miệng, mà làm cho cực chí mấy ngài, nhưng xét đời đã nhờ ơn trên nhà-nước Đại-pháp mỹ mãng, thì mỗi mỗi cũng trông người bảo-vệ.

Ước chừng chỗ chi, mấy ngài trên vi nước mà mở mang, dưới vì dân mà chế đặt, ra chết ơn dư mà tiếm đến phương tiện mà đề xướng lấy việc nầy cho mau thành tựu thì công đức ấy biết bao kể xiết; hễ đời văn-minh chứng nào, thì mỗi việc cũng phải tăng tân cải cựu. Tôi chẳng phải là ngũ-hồ tứ-hải chi, mà dám xưng rộng lớn sáu châu, song cũng có ý đề mắt đòm trong một lần thành-thị, thấy xứ người đề lộ phòng lưu, công-thương tiện-dụng; đóm lại xứ mình hồi còn lậu hậu chưa có vẽ mở mang.

Nay thấy lời M. H.-K. chung đã xướng ra việc ấy, tôi cũng dành lòng (mà rán qua mắt. thợ.) gọi cho công chúng hiệp đồng; may nhờ lượng quan trên hạ cố, ngõ hầu dân chúng gội nhuần.

NGUYỄN-THIỆN-NGHỆ

Binh-đại Mytho.

MÁY CÂNG VÀNG

Máy nầy thuở trước tại Saigon bán 220 đồng sau tôi đặt bên tây lại nên tôi bán 180 đồng, lúc nầy bạc đồng cao giá nên tôi tính 160 đồng, mà nếu ai ở xa hớt cho 10 đồng đề làm sở hụi chở chuyển, ai có đồng thì mua lúc nầy kẻo sau bạc xuống giá mua mắt (chác giá 150 đồng cho người ở xa.

BÙI-QUANG-NHO

Commerçant-Bentre

TIN HANOI

Bon Báo rất hân hạnh mà hay tin của Bổn Báo tổng lý là M. Nguyễn-văn-Của, đại biểu cho hội báo chương Nam-kỳ đi viếng cơ phiên Hanoi tư điều tiếp cho Bổn Báo hay rằng : Vẽ hình của nhà chụp ảnh NADAL chưng ở giang Nam-kỳ tại hội chợ Hanoi được công chúng hoan nghênh vì sự khéo léo nên thiên hạ đến xem đông lắm.

AI MUỐN MUA ???

MỘT cái xe hơi hiệu « OVERLAND » còn tốt muốn bán, giá xét lấm nên do nơi IMPRIMERIE DE L'UNION, *157 Rue Catinat* mà thương nghị.

LỜI RAO

Nay tôi là *NGUYỄN-TẤN-NHIỀU*, chủ phố ở làng Bình-lập, tổng Thạnh-hội-Thượng, hạt Tanan cho ai ai đều biết, rằng từ nay về sau tôi đã từ tên NGUYỄN-TẤN-CHIỀU hay là NGUYỄN-VĂN-CHIỀU là con của tôi, vì tôi đã lập nên gia thất cho nó rồi mà nó bất tuân lời tôi dạy, nó đã hoang đàng chi dịa, không kể cha mẹ, nhà cửa, bỏ sở-làm sở-làm, xài phá vô độ ; vì tình phụ tử nên tôi phải đành vái nợ-nần cho nó nhiều lần rồi, và đề lời khuyên nhủ nó, song nó cứ giữ một mực cứng đầu cứng cổ. Vậy thì từ ngày nay tôi không biết đến tên tuổi nó, nợ-nần và những ưu ái lẫn hại của tên NGUYỄN-TẤN-CHIỀU hay là NGUYỄN-VĂN-CHIỀU, làm ra lại tôi không nhìn biết đến.

Kể từ ngày 1er Décembre 1923 đi chí mười lăm ngày, nghĩa là tới (15 Décembre 1923) ai có chuyện chi bất bình về tên NGUYỄN-TẤN-CHIỀU hay là NGUYỄN-VĂN-CHIỀU thì xin đến tỏ tại nhà tôi, còn từ 16 Décembre 1923 tới sau thì tôi không biết đến.

NHIỀU.

Saigon, le 2 Décembre 1923.

BAZAR MODERNE

Vinh-Tân

86. — Place Garnbetta, Saigon. — 88

Cửa hàng nầy có bán gần đủ các thứ đồ thường dùng và đồ chưng dọn trong nhà ; món nào cũng rẻ. Vì hàng hóa mua tại các lò chế-tạo bên Pháp-Quốc và các nước Cách mua bán thật thà chơn chất mới mấy chẳng sai ngoa. Cửa hàng sắp đặt có thứ tự và mỗi món hàng đều có giá nhứt định rõ ràng ; đâu không mua xem chơi cho biết giá cũng có ích, đặng khỏi lầm giá của chệt, chả, nó bán một thách mười.

Quí vị lưu ý, thừa lúc nhàn-du Chợ-cũ Saigon, đi qua đây ghé chơi bán vài, số nhà 88, ghé xem thử một lần có lẽ quí-vị sẽ vui lòng chiếu cố và mừng cho người Annam ta xưa nay mới chưa được một cửa hàng nơi đường thị-tứ vậy.

THIỆT LÀ RẤT HUỀ-DẠN

T. MORISE

NHÀ CHỤP HÌNH NHỨT

51, Place Garnbetta

(cửa chợ-cũ)

SAIGON

ĐỒ CHỤP HÌNH ĐỦ THỨ

Chụp hình tại chỗ và đem tại nhà tây ý người muốn.

REINE DES MONTRES

Nếu Chư tôn muốn mua đồng hồ trái quit, Chư tôn nói mình là độc-giả của báo « LỤC TỈNH TÂN VĂN » thì Chư tôn được mua giá rẻ coi sau nầy lại có giấy bảo-kiết và khỏi tra tiền gởi cùng là bao gởi.

Thứ « Reine des Montres » vàng Huê-kỳ..... 8 $00

Có thêm sợi dây chuyền và hộp..... 3 00

Thứ « Carr » dây bằng da đề cho đàn-ông, 15 rubuis, vàng mười tuổi 13 00

Thứ « Carr » dây láng, đề cho đàn-bà, 10 rubis, vàng mười tuổi ....

Magasin UNIVERSEL

157, Rue Catinat 157. — SAIGON.

PHỤNG THƯỞNG

Nên coi qua bài nầy thấy chỗ hay mà mình có lợi. Thuốc tây vẫn rõi hiệu « BÀN TAY » ra đời thiệt ngon, mùi vị thơm thơ ti giáo vệ sanh rất hạp. Vẽ lại có phụng thưởng những đồ to tác qui trọng. Mỗi tháng có đề nhiều gói thuốc có thưởng, ai hút mà thì sẽ gặp miếng vẽ nhộ, trong mỗi miếng vẽ ấy đều có đề rõ món đồ hoặc đồng-hồ vàng hay là món chi đã định và có chỉ rõ các hãng thâu vẽ và phát phần thưởng.

NHỮNG NGƯỜI ĐĂNG LÍNH THƯỞNG

M. THANH-NGUYÊN
Buôn bán ở Saigon
1 hộp thuốc Aluminium

HOÀ-HIỆP
Cửa-đông-lãnh
1 hộp đựng thuốc điếu

CÔ HUỲNH-HA-THI
1 chiếc vàng

CAFÉ CHINH-NAM-CU
ở đường Belgique
1 hộp thuốc bằng bạc

MÁCH-HAO KÝ
ở Chợ mới Saigon
1 cái ống dòi hồ

M. NHƠN
ở đường Catinat
1 cái đồng hồ vàng

HIỆU ĐỒNG-AN
ở Cho-ed Cholon
1 cái đong ho vàng

HIỆU QUANG-THÁI
ở Cholon
1 cái đong ho vàng

HIỆU Y-KHANH-KY
ở đường Gia-long Cholon
1 cái đồng hồ vàng

LỜI RAO

HANG XE HƠI

SOCIÉTÉ des GARAGES CHARNER

HỒI TRƯỚC LÀ HANG E. C. MONOD & Cie

Kính cùng các nhà thầu khoán lãnh chở chuyên hay rằng hãng mới tiếp đặng thứ xe hơi chở đồ, sức chở nổi 1 tonne 1/2 *(1500 kilos).*

HIỆU

Rochet — Schneider — 12 18 H. P.

Hiệu xe nầy có đã lâu và có danh tiếng hơn các thứ hiệu xe hơi khác

XE ĐÀ TỐT NHỨT

MÁY MÓC ÍT KHI TRẶC TRẸO, SỨC MẠNH DỊ THƯỜNG VÀ LẠI CHẠY MAU

Trước khi các Ngài muốn mua xe nên đến viếng hãng **Société des Garages Charner** *ở tại Đại-lộ Charner, môn bài 131 — 133.* — SAIGON

ĐỒ-TRIỆU KỲ DUYÊN

PAR

M. LÊ-HOÀNG-MƯU

HỒI THỨ BẢY

Hai đàng mới ngồi vậy nói chuyện,
Trịnh-Thị
Nàng có hỏi, đề tôi bảo.
Trẻ đi kêu xe kiếu có đi,
Về nhà tôi chẳng thiếu món gì,
Lại có trẻ ca-nhi ở đó.
Ngày tối lối nó ca hát ó,
Ôi, vui thật là vui, bữa nào nó đi đâu vắng
Chẳng có nghe tiếng nó lại buồn ;
Cô tính lại coi nó ở đó với tôi
Ăn no rồi chơi đờn luông-tuồng,
Chẳng hề thấy hàn buồn chi cả.
Bị những đứa thì kêu má-má,
Đứa thì kêu cô đã quen rồi,
Không đành lòng để nó nỗi trôi,
Nên ra sức gánh thôi triện-triệu.
Cơ khổ thì thôi
Mới bữa hôm con ba Cầu-kiệu,
Khi không mà nó
Làm cho tôi phải chịu tổn oan,
Nó thấy đôi bông nhận hột xoàng.
Người ta trả một ngàn không đề,
Muốn đeo cớ bận theo ở-bế,
Tôi thấy vậy không để cầm lòng ;
Đưa cho đeo xuống lấm dưới sông,
Làm tuột mất đôi bông nhận hột.
Kiếm hết sức mà không đặng một,
Tôi hàm-thinh chẳng thốt một lời,
Vậy mà còn ngọc-ngoài làm hơi,
Giận-dỗi bỏ đi chơi đâu mất.
Tôi chẳng nghĩ chưa con, làm gắt,
Tôi thưa quan tìm bắt mới sao?
Nhưng bỗi tôi xét kết
Của phù-vân nghĩ chẳng hơi nào,
Hễ người chết của âu cũng hết,
Con con bây Cai-lớp.
Cái con đó nói ra cũng nghiệt,
Ở ăn sao nghĩ thiệt vô nghĩa,
Thấy trăn truồn không kiến không vi,
Đeo tinh những đồ xỉ vàng giả.
Tôi cho mượn dây-chuyền cà-rá,
Đeo coi cho chó mà với người,
Kẻo đi ra tay trắng chúng cười,
Lạ chi thói người đời chẳng biết.
Đeo vô nhằm coi hơi khá thiệt,
Rồi bước ra đi riết tới nay,
Chẳng biết là của ấy về ai,
Chẳng thấy nó vâng-lai thăm viếng.
Hiếm người xuối tới phòng ông Biện,
Đâm đơn vô thưa kiện nó đi ;
Nhưng nghĩ ra cũng chẳng ích gì,
Làm e tiếng thị-phi bày đặt.
Lại cũng nghĩ nó còn dại thật
Sự rủi ra lầm mất đi chăng ;
E vì đây chẳng khỏi cần-nhân,
Cho nên mới tìm đăng xa lánh.
Nghĩ vậy nên,
Của tôi mất mà lòng không chánh,
Tưởng tôi thân nó đi ra phải đó rách chăng nào
Dạ tôi càng cảm cảnh bấy nhiêu ;
Cả đời tôi mang có hay yêu,
Mà phải chịu bỗi liu của cải.
Tôi có dện người kia kẻ nọ, có gặp nó,
Xin khuyên nhủ nó đừng có dại,
Lỡ mất đi thì phải trở về,
Chẳng khốn gì bỏ xứ lìa quê,
Lòng tôi thật không hề ở ác.
Bị vậy đó biểu sao không mạt,
Vậy mà sao tôi mất tấm lòng.
Nghĩ phận mình không chán không con,
Nên chẳng kể nay cón mai mất.
Giàu nghèo ấy tại nơi Trời-Đất,
Ở sao cho có đức thì hơn,
Thiếu chi người ăn ở bất nhơn,
Nhằm mất của tùng trơn tới trống.
Tới thường nằm đêm hay sét lợi rồi,
tôi tưởng người ở đời
Dầu cho bụng mình không đặng rộng
Đừng lâm chi tới động lòng Trời,
Cỏi tạm nầy chẳng mấy tất hơi,
Làm chi cũng một đời thì hết.
Ôi, nỗi thế sự kể sao cho xiết,
Ít có người xem biết giả người,
Ở ăn sao không sợ tiếng đời,
Của chẳng đáng mấy mươi cũng tiếc.
Cũng lâm kẻ gian tham xảo-quyệt.
Ngày tối làm những việc bất lương.
Chẳng nghĩ cảu thiên địa tuần hoàn,
Mấy ai dễ sống hơn trăm tuổi.
Trẻ kêu xe về đó chưa bậy,
Thôi, mới có bước xuống xe đong ruổi,
Kéo đàng xa trễ buổi cơm chiều ;
Anh-Hoa,
Chán coi đó hành lý bao nhiêu,
Đừng bỏ sót sắp yêu lấy hết.

Đỗ-như-Sương

Xem cách thức lòng người sợ sệt,
Nên ngồi nghe chẳng biết nói sao,
Tớ vòi thầy trơ mắt ngó nhau,
Dường như hồi ở nào hơn thiệt,
Chừng mụ hồi xuống xe đi riết,
Ý Như-Sương vốn thiệt chẳng ưng,
Nhưng mà e mích lòng ngập ngừng,
Muốn mở miệng biểu đừng lại nín,
Đang bối rối biết sao mà tính,
Anh-Hoa thì lin-quin đọn đồ,
Thêm chủ-phòng lên nói xi-xó,
Dường tỏ ý biểu cô ở lại,
Tại phần số lỡ làng phận gái,
Gặp những đều bất ngãi theo mình
Lỡ rồi nàng đành chữ hàm thinh,
Để phú mặt Cao-xanh xây đổi.

(Mai tiếp).

OAN KIA THEO MÃI

Truyện nầy đã xuất bản thêm cuốn thứ tư và thứ năm, còn thứ sáu đang in, đề bán tại nhà in J. VIỆT đường d'Ormay Saigon. Độc-giả muốn mua vui, xin đo nơi nhà in J. VIỆT gởi cho.

MUỐN BÁN

3. cái máy điều-khí (moteur électrique) courant continu 120 volts — 1 H. P. 180 $ một cái.

1 cái máy điều-khí (moteur électrique) courant continu 120 volts — 1 H. P. 6 — 220 $

Cả 4 cái đều còn mới chưa dùng tới.

Ai muốn mua xin đọc nơi imprimerie de l'Union, 157, Rue Catinat Saigon, mà thương nghị.

Một bức thư long-trọng

Với sẵn nhiều điều lối, tôi nghe câu chuyện ông Robert Crémieux có lấy nhứt tài nhà giấy để lo giúp thưa-kiện, và việc Annam và kêu nài bên chánh-trị nơi quan Nguyên-soái và hết thảy các sở thuộc về nhà nước cai-trị đó.

Lại tôi còn nghe đồn vàng khắp xứ rằng ông Robert Crémieux đã xin phép được mở sao-chép ra chữ quốc-ngữ các luật-lệ, chúng và lối-ngôn bên hành-pháp và tư nhân đang trong đất Nam-kỳ, là cố ý cho con nhà Annam ta đọc lấy cho biết phép ấy, quyền phép và thơm hiện, cho khỏi sai lầm, tốn đến, vô ích, thiết cũng nhu tôi đây vậy.

Bởi vậy tôi muốn sắp người cho biết mặt. Tôi thấy hành đến tại nhà giấy của người lập tại Saigon đường cái Boneard mèn hai số 16 hiệu. Tôi vào nơi đó mà gặp mặt, ông Robert Crémieux tiếp là một người đã thương lắm, chiều hiền dài ái hậu đã, an nói nho nhã, đàm thuyết lắm ; người lấy sự chơn tình mà trò nhơn-đạo, giáo hiếu, với thân chủ, hay là mỗi ai đến viếng nói chuyện cùng người cũng vậy.

Ông Robert Crémieux lại không nề chê khó khăn, mỗi ngày gió, mà cái nghĩa cho tôi hiểu cũng việc người làm là làm sao ngăn nói thiết là tuyệt điều lắm, việc làm có thứ tự lớp lang lắm, cách thức rõ ràng chu-đáo chân chỉ vô cùng. Việc nào là nông mau rồi ; thì vừa giao việc đến tay người, thì người coi đọc từ giấy, nói từ nghĩa lẽ, coi phải làm thế nào, rồi lập-tức hành đi là việc nào cùng Annam. Ông Robert Crémieux là một người nông-nàng vào việc lắm, chẳng biết mệt nhọc là chi cả. Người có nói cho tôi biết rằng từ ngày lập nhà giấy hết tháng 2 tây năm nay, cho đến bây giờ, người chẳng có đặng nghỉ ngày nào hết thảy, nào là ngày chúa-nhựt, nào là ngày lễ-cả thì người chẳng để làm việc lạnh-lẽo. Lâu nào mà thôi, chẳng ngày, thì lại đi viếng thăm-chỉ Lục-tỉnh là xét nơi có đặt Đại-lý thay mặt cho người tại Mỹ-tho, tại Vĩnh-long, tại Cần-thơ, tại Sóc-trăng, tại Long-xuyên, vân-vân cho chẳng phải có giờ rảnh đặng mà nghỉ ngơi được đâu. ?

Như việc chánh-trị kêu cái nơi Quan Nguyên-soái và nơi các quan chủ-binh cùng các sở khác thuộc về nhà-nước, như sở Thương-chánh, sở Trường-thi, vân-vân, bỏ ông Robert Crémieux làm mà giúp việc làm ; cho khi nào mà tiện bèn Tòa-án mà phải nước Trang-sa cầu giúp việc, thì quai lại nước Trang-sa gởi cho thân-chủ kiện cáo ra rồi làm, và người cũng không đặng Trang-sa Ký nai là cho cam cầu việc cho Bản-chủ, chẳng có hề trả khi nào hao gió.

Thật ông Robert Crémieux là một người nhơn đức, hay làm phải, vì người khảm-tài lắm, không có cơn nào mà người khỉ thì kẻ nghèo khó bao giờ. Người giải hết pháp, bào-binh giúm, không ăn tiền công chút nào hết, bởi vậy trong lòng thầy mà người đã giúp không ăn tiền được vô số con việc thưa-kiện vậy.

Từ nay mới nước Tây trên cái tiếp Bưu-kỳ là Mỹ, nào xay ra được trên 50 năm rồi đó, có ai mà làm được như vậy hay không. Thật là cho tôi chưa thấy đó.

Ông Robert Crémieux lại còn làm ơn lớn cho Annam tôi ta nữa, là người chẳng nề lấy của bao tài, nhọc lòng mà công, mà cùng mà dịch ra bằng chữ quốc-ngữ các luật-lệ, lý-luật, chỉ-dụ và lối-ngôn bang hành mà tri nhơn đến trong cái Bông-phủ thế nhơn là người có ý cho Annam đất Nam-kỳ mình đọc lấy cho biết phân-sự mình phải ăn ở thế nào, cho biết quyền, phép cho mình được hưởng là thế nào, và cho biết cách thức thưa-kiện khỏi đi hao mà làm cho khỏi sai lầm, mà tiền mất, tốt sau xem xay vậy. Ấy có phải là ông Robert Crémieux chẳng cùng với nhà nước Đại-pháp mà làm cho đâu đâu ta là kẻ Annam quốc-âm luật-pháp, thế-lý đó chăng ? Biết chăng nhà mà chẳng là đáp ngừa lại cho đặng được trong việc hành quốc-sự như vậy?

Cuộc ta là con đân annam ; chẳng là có một đân phong ngoại nhà nước Đại-pháp đã lấy làm nhơn từ mà nơi một nhanh vàng đông giống mang trong bốn nước Langsa mà đây sau trong một giáo-hoán chăng là đã mà thôi. Chẳng là cũng đặng vui mừng là cũng Robert Crémieux qua ở xứ đây mà làm lợi cho đân ta như vậy ?

Bởi vậy trước hết cái bài tôi phải con ơn tình con biết mà làm mới đặng đền bồi sau này ;

Là có nhiều kẻ gian-hiểm ghét ngã, muốn làm hại con ông Robert Crémieux nên bày đều trước ngăn cái tiếc cho người nhiều việc. Những kẻ ấy biết rằng ông Robert Crémieux là người thật tình muốn làm ơn cho con nhà Annam ta, cho bết lẫn là việc chả thể người lưu được thì làm cho con nhà Annam ta chẳng có gì gì ? nếu nào hao tài đó mà thôi ? Vậy thì những kẻ ấy sự người có đó mà mà bắt phải đến một thơm ra cho thiên hạ ngó thấy đó thì ai sẽ, ai nghĩng lắm, nên những nó lấm cho yêu đi cho mà mất tiền cho người hình như vậy. Ấy vậy anh em phải gỡ, đừng ngăn lời những người tối tiếc cho ông Robert Crémieux. Bởi vì người nào không có thì ông hình trợ con nhà Annam như ông Robert Crémieux vậy đâu, chẳng vì thế là nó bởi những thì đã đăng mà thôi.

Thì ấy hơn hoài chi mà bàn quan vô lấm cho Robert Crémieux là người đã rước, đến nơi trong hiện anh lại cho cùng hiểu với tôi nhơn ; nên đã lấy hơn khiến-hành mà biết đặng người Professeur ông Robert Crémieux vậy.

Gialinh, le 20 Août 1926.

Ký tên : LÊ-VĂN-TRUNG

Cựu Đại-diện quốc-gia Đông-dương tiếng Pháp-chính Thượng-nghị-viện Đông-dương

TỔNG-LƯỢC SỨ-KÝ

CAO-MÊN QUỐC

BỞI THẦY BÀ

(Tiếp theo)

Xứ Cao-mên vẫn đến bổn-quốc lúc rốt thế kỷ thứ 13

« Khi ăn cơm họ để mỗi cái tô kêm hoặc tô sành đựng nước một bên mình được nhằng nhằng mấy ngón tay bỏ vô đó, vì họ ăn bốc, và nếu bốc mà tay không nhúng nước thì dễ ăn và cơm nó dính. Họ uống rượu bằng cái cốc lớn, kê nghiêng thì rỗng bằng ống tre đa (đã hàn). Mấy người giàu có thì dùng chén và nhựa đựng rượu bằng bạc.

« Dưới đất họ trải chiếu đặt bằng mây hoặc lói những tấm da cọp, beo, nai và da con-bò. Khi nghỉ thì họ trải chiếu trên ván sạp mà nằm.

Người Chiêm-ta-quan nói : « Cũng mới đây, người Cao-mên khôi dùng bàn và giường thấp của thợ mộc Trung-hoa làm cho họ.

« Đường hồ thì họ dùng xe « gỗng xe mấy xứ khác » con ngựa thì không yên và voi thì không có cái bành. Người Cao-mên có võng và kiệu mang, mà không có ngựa.

« Dưới sông thì họ dùng ghe. Mấy chiếc ghe lớn làm bằng cây chắc và dẻo. Trọng một bộ-phận-sổ người có cửa và làm bằng triêu. Nên chỉ muốn làm cho thành một tấm ván thì họ đốn nhiều công phu và phí nhiều thì giờ mới được. Họ cũng có làm đình sắt ; mà đóng, cũng mui ghe thì lợp là cấp rập bằng nẹp cau. Những ghe nhỏ thì họ lấy một gốc cây lớn mà đẽo ra bởi lòng mà trong ruột khúc cây ấy. Những ghe như vậy chính giữa thì rộng cộp mũi và lái thì dài ; không dùng bướm song bộ dùng chèo như mấy chiếc ghe lớn ; và chỉ được nhiều người.

« Đàn-bà hôn-quốc chuyên nghề buôn bán. Họ không đon tiệm ; trải chiếu dưới đất rồi họ đọn đồ-đồ trên chiếu mà bán. Mấy người bán mối chỗ và phải chịu thuế sanh-ý cho một ông quan. Như bán đồ lặt vặt chúc đình thì họ đổi chác với nhau hoặc ăn, đồ Tau và vậy ; còn như đồ cao giá thì họ trả bằng vàng và bạc.

Việc cai trị trong xứ

Trong hai tên Chiêu-ta-quan qua xứ Cao-mên thì xứ nay có gần 90 người chư hầu, và mỗi thành-ấp của mỗi người ấy đều có ao hàng rào cây. Mỗi làng đều có một cái chùa hoặc một cái tháp. Mỗi ấp, bất cứ lớn nhỏ thì có một người quản-thủ (mandarin). Mấy kẻ đại-lộ có cái nhà ngồi mà cũng như mấy cái nhà (Annam gọi thálas) của họ cần cất bày gió có vậy.

« Trong xứ cũng có nghị-viện, quan Thống-lãnh binh, thầy Tiền-vân đại-ấy ; còn dưới nữa thì con nhiều cửu quan lại khác nhỏ hơn. Hồi đời cây họ thường cỡ mấy Hoàn-vũ tiên làm quan. Mấy quan trật phẩm có kiệu gọi-g vàng và 4 cây lọng cán vàng. Quan trung phẩm gọng kiệu cũng bằng vàng mà không có một cây lọng cán vàng. Còn hạc dưới nữa thì một cây lọng cán vàng, một cái kiệu gọng bạc hoặc một cây lọng cán bạc.

« Những lọng ấy lợp bằng lưa tàu mỏng có tua có lụi lòng thòng tới đất.

« Chiêu-ta-quan có thuật một ông vua cai trị tại Angkor song không nói tên ông vua ấy. Người nói Ông vua ấy mà làm vua. Ngài là phò-mã của một ông vua trước và ngài lên ngôi không được lâu.

« Vua ena mên công-chúa làm nhờ vậy mà công chúa lên ngôi lấy bấu hiu vàng của vua cha rồi đem cho chồng là vị phò-mã nói trên đây. Kẻ đó Hoàng-tử là con ruột vua ấy ta ấy vậy cái binh lấm, nhỉ lên đây loạn rồi bị phò-mã bắt được đem ha ngục. Phò-mã cuối cùng mất ngôi được cho Hoàng-tử ấy — là con vua của người — và biểm vào lãnh-cung cho đến khác. Khi vua bàng rồi thì phò-mã hoàng-ác mới được kẻ ngôi.

« Kẻ lên ngôi rồi người sợ kẻ khác âm mưu mà giết người nên người hàng lo phương thế mà quan phòng trước. Mỗi khi ngự ra thì ngài mặc giáp sắt được đặt gươm giáo và tên đạn bắn không thấu tới long nhan được.

Người Chiêu-ta-quan được thấy vua điểu diệp 5 lần vậy nên người thuật chuyện ấy dưới đây :

« Khi vua ngự-giá đi đâu hết một tiếng mà kỳ, kẻ đó cơ ai và nhạc, rồi thì 500 cung-phi mỹ-nữ mặc y-phục có bông, đầu gài bông, mỗi người có cầm đèn sáp đốt cháy, (đèn cho lúc ban ngày cũng có cầm đèn như vậy nữa.)

Dịch-giả : TRUNG-TÂM à Bactrang

Mai (Tiếp).

Nhà máy xay lúa

MÁY TẠO CÔNG CỤ CÁC THỨ MÁY KHÁC

Lực chánh qui khách muốn lập nhà máy xay lúa cùng các thứ máy khác, hãy đến nơi hãng « L'UNION INDUSTRIELLE et COMMERCIALE » mà hỏi nơi đường Chaigneau Saigon.

Giá đã rẻ, mà cách trả tiền bạc cũng là dễ ; cho trả 2 kỳ cũng là 4 kỳ, tùy theo ý mình muốn.

Ông chủ hãng nầy rất thiện nghệ hết sức về việc nhà máy xay lúa cùng các thứ máy móc khác.

Như trong lục chín qui khách muốn bề tiền chi mà mua máy móc cùng đồ phụ tùng nơi nầy, thì hãng nầy cũng bán giá tiền rẻ thôi. Có vướng tai Chợ-quán hãm ở nơi đó có thể nhớ, cũng viếc hãm rất sẵn sàng vậy.

TIỆM SỬA XE MÁY HIỆU

NAM-THẠNH

Ở tại Bà-chiểu trước trường học MARC FERRANDO—GIADINH

Kính cùng qui-ông đặng rõ tiệm tôi đã lập hai mươi mấy năm rồi, có trữ bán đủ thứ máy xe đạp và đồ phụ tùng giá rẻ hơn hết. Xe máy mới giá từ 50$00 đến 75$00 Có đủ đồ phụ tùng (complet).

Nay kính,

Bảy NHỎ, Proprietaire.

HÃNG

AU TISSEUR

83 — Boulevard Bonnard 28 — SAIGON

Hãng « AU TISSEUR » xin tạm ít hàng cho qui ông qui bà ở Lục-châu hay rằng có một chỗ nầy bán SATEN, TỐ, LÁNH, tốt hơn mấy chỗ khác, đủ thứ màu, tốt mà lại rẻ.

Xin qui ông qui bà có lên Saigon ghé lại hãng mà coi thử dầu không mua cũng không cang chi.

Hãng cũng có bán nhiều thứ hàng khác :

Cẩm hung.

Saten mình cẩm nhung.

Lụa (thứ lụa nầy dày mà tốt hơn lụa bắc thảo)

Nhiều đủ thứ màu vẩn vẩn.

MỘT LỜI KHUYÊN RẤT ĐÁNG

NÊN BIẾT CHỖ MÀ MUA

Các nhà buôn bán về đồ tạp hóa nên đến tại hãng chánh «BOY LANDRY» ở tại hòng nhà bắt lấy Saigon, số 17 place du Théâtre mà xem các mẫu hàng hóa như ; Rượu ngày (rượu chác trắng, chắc đã, thơ thơng đừng và ngày thiệt tốt đều có đã, rượu mân-hành, các thứ rượu bổ khoẻ và đồ các thứ vật thực đồ hộp, mà mua về bán, đã đã tốt gần lại có sẵn đồ bán lẻ.

Hãng «BOY LANDRY» là là hàng chánh có đủ thứ đồ hiệu «ROB». Hiệu thuốc điếu nầy người Tây-Nam gì cũng đều ưa đã, chỉ vì một mà thôi, bất không thể có hai đã hơn nữa, thứ thuốc khác.

CHỦ TỌA ở LÀ xin viết thư cho hãng mà xin đến bản giá hàng hóa, Thư viết bằng chữ quốc-ngữ cũng đặng. Cam tin có mua đã xin cứ đó theo giá trong Prix courant đã mà gửi mandat cho hãng, hoặc muốn hàng gửi đã theo nhà thơ cách contre remboursement cũng đặng (Ngài là đem đã đến nơi thì mới trả đã vậy).

Cam tên có đặt đã Saigon nên đến viếng nhà nầy phen, đến mua không hàng cũng vui vẻ tiếp rước hiền hậu.

SOURCE

Perrier

GAZEUSE NATURELLE

Le Champagne des Eaux de Table

Sur les tables et sur la boisson

GAZÉIFIÉES ARTIFICIELLEMENT

La Source PERRIER a celle supériorité énorme d'être une eau gazeuse

ABSOLUMENT NATURELLE

Se méfier des contrefaçons

Thứ nước suối, mà thứ ngài là nước ở dưới sự tự-nhiên, nên hay coi chừng họ hay bắt chước.

Ai muốn mua mà dùng thì hãy đến hàng

POINSARD & VEYRET

Boulevard Charner

SAIGON

Mà mua, đã giá rẻ mà sau khỏi lầm sót

Đồ cần, đồ thêu và hoa-lụ

BÁN TẠI TIỆM

TRẦN-QUANG-NGHIỆM

đường d'Espagne số 200 (gần Chợ-mới)

SAIGON

Giá rẻ ;

Tiệm mây trữ đủ các đồcần dùng về việc đen khí, như dây đèn, bóng đèn, quạt máy điển, bàn ủi đen v. v. và đồ các kiểu đèn thắp hàng dầu sáng và dầu lửa và mâm sông và hàng tơ lụa Bắc kỳ.

Bán sỉ và bán lẻ giá rẻ.

NGUYỄN-VĂN-THIỆT

Quản-lý

PHAP-VIET KHACH-LAU

Hôtel à France

Rue Catinat, N° 157 — Saigon

PHÒNG

Mát mẻ Thanh tịnh

PHÒNG TẮM SẠCH SẼ CÓ DOUCHE

GIÁ RẺ HƠN CÁC NƠI

機器發利為廠製造

DƯƠNG-DIỆN

Marchand de Meubles

Rue Catinat 169-171-173 — SAIGON

Tiệm tôi có trữ, bàn giường đồng, giường sắt, nhỏ lớn đủ kiểu, sơn Màu xanh, trắng, đen, giá từ 25 đồng tới 200 đồng bạc có sommier bằng thép và ruột gà, cái khuôn của sommier cũng bằng thép nữa.

Có thứ giường bằng bạch kiểu mới ở bên Huế-kỳ gởi lại, Saigon chưa ai bán kiểu đó, có sommier và khuôn cũng bằng thép cả và có ruột gà, coi lịch sự lắm.

Cổ một mình tiệm tôi bán giường ấy mà thôi.

Vậy xin qui ông, qui bà đến xem cho biết kiểu giường kiểm thích ở bên Huế-kỳ, bán từ 600 đồng tới 1.200 đồng bạc.

Có bàn, ghế, tủ kiến, đã cẩm thạch và các thứ ghế kiểu « thonet » như ghế xích đu (berceuse) v. v. lại có tủ, bàn, ghế, đánh vernis tampon.

DƯƠNG-DIỆN

Kính cáo

Cùng chư quí khách đặng hay: từ ngày tôi mua đặng tiệm thợ bạc hiệu Lâm-kỳ-Trân ở tại chợ cũ Saigon, cần đầu dây phố chả bán vải số nhà 92, thì tôi sửa hiệu lại là « Lâm-đại-Thạnh » và sắp đặt sửa sang trong tiệm lại, rước những thợ thật xảo thủ mà làm đồ nữ-trang theo kiểu kiểu thời, mỗi mỗi đều cẩi cựu hoá tân, đã xinh đẹp mà lại chắn chắn, và có bán đủ thứ đồ trang sức lớn mà bằng và người, vàng tây hay là đồng thau đủ kiểu thật khéo; có bán đồ thứ hột thủy xoàng, xay lóng, saphir đỏ nhận hoa tai, cà rà rất đẹp, cũng là đồng hồ lớn, nhỏ, đồng-hồ trái quit bằng vàng, bạc cũng nickel, đủ hiệu và đủ thứ máy chẳng luận vật chi đều có lặp tơa bảo nhận, chẳng hề đám giả dối mà gạt kẻ mua bao giờ.

Xin chư tôn thêm nhân đến viếng và chiếu cố tiệm tôi một phen thì biết cách tôi buôn bán thành thật thế nào ; tôi sẽ hết lòng cảm tạ.

SẮP MỞ

Cha

PACHOD Frères & Cie LYON

XƯỞNG MÁY ĐẠP CỦA HÃNG L. CAFFORT

HIỆU « ALCYON »

ĐUA ÂN HẠNG NHỨT

Hôm bữa khai trương Trường đua xe máy đạp tại Saigon, bên phía mấy người Langsa đua lãnh phần thưởng cho quan Toán-quyền hạn thì M. Le STUNFF ngồi xe máy đạp hiệu ALCYON ăn hạng nhứt.

Còn bên phía mấy người Annam đua lãnh phần thưởng khai trường thì M. Trần-văn THINH hạng nhứt, M. Trần-văn CHÁNH hạng nhì, hai vị ấy cũng ngồi xe máy đạp hiệu ALCYON

L. CAFFORT.

N° 32, 34, 36, Rue Catinat. — SAIGON

MỚI LẠI MÁY THỨ XE MÁY ĐẠP

HIỆU :

TALBOT, MALBROUGH, PHI-PHI

Cửa hàng « l'Automotion »

Hãng nầy 15 năm công khó tìm kiếm mới tạo ra đặng mấy kiểu xe hiệu nói trên đó.

Xe đã đẹp lại chắc chắn không hiệu nào bì kịp.

XIN ĐẾN XEM TẠI TIỆM

DAI-ICH

ở đường Marins, số 375.— Cholon

Bán rao hàng trọng một tháng mà thôi.

Vị nào gởi đến 50$00 hay là muốn gởi Contre remboursement cũng đặng. Hãng DAI-ICH sẽ gởi đến cho qui vị một cái xe máy đạp hiệu TALBOT là một thứ xe chắc chưn qui vị sẽ đặng bằng lòng.

ĐẠI ICH.

Sông lâu nhờ rượu

(Longévité grâce à une liqueur)

Hiện nay gần bên nước Hoà-lan có một vị điền chủ đã ngoài 96 tuổi mà hãi còn sáu lực mạnh mẽ xem người ở trẻ, ở đông hết hồi, ăn nói rõ ràng, ai ngày ở người trai người đông coi tỏ-tát lắm cũng chuyện.

Ngày nọ có mấy người đi điền hỏi, bà thế cho biết lại thường nay đến bao tuổi mà cho vẫn vẻ lực không phải hàm ngày ?

Ông già đáp lại rằng: Có chi là đó mà hỏi cô đến tôi trước khi ăn cơm hãy uống một ly nhỏ rượu Quinquina hiệu Dubonnet thì sẽ trong trường sống mà bền lâu.

Người khách nghe nói cũng có lòng muốn, mới việc nhà mua hàng liền về nhà mà vì ở mua đem đến cho thì rượu Quinquina đã đóng nhãn hiu. Thiên hạ nghe nói cũng nhà đó đa thanh, cũng hàn rồi nhau đi mua rượu ấy dùng và mua cũng bổ-quanh hàng.

TRƯỜNG-TƯ NGUYỄN-PHAN-LONG

Saigon. — Đường Legrand de la Liraye

Số 148, 150, 150 bis, 152, 152 bis và 154

Bực so-học có nhàm lớp.

Bực chung-học có nhàm đầu, (1re Année) Sang năm sẽ lập thêm nhàm thứ nhì và nhàm thứ ba. Học-sanh học bất nhàm thì ba thì đi thi bằng cấp tốt nghiệp (Diplôme de fin d'études complémentaires)

Trường lãnh trò học trong hay là học ngoài.

Hiện bây giờ còn 30 chỗ học trong.

Vị nào muốn cho con cháu vô học thì xin gởi thơ cho M. NGUYỄN-PHAN-LONG hay là đến lại phòng viếc của người mà thương-nghị thì người sẵn lòng tiếp rước.

NHÀ CHỤP HÌNH MỸ-NGHỆ

Thợ chuyên môn ở các tiệm lớn thành Paris về

KHÁNH-KỲ và GÔNG-TY

64, đường số-ná (Boulevard Bonnard), SAIGON.

Dây thép số 68 — Dây thép đi-ký Khánh-kỳ, Saigon

Lãnh rửa kiểu và in ra giấy cho những người chụp hình chơi. — Chụp hình đủ kiểu, hình mầu đã sắc, hình về không màu ; chụp hình vừa sơn thuỷ, vừa cảnh vẽ hoa cây nơi. — Mấy ngày đến có chụp tại tiệm hoặc đến nhà thăm chơi. Công có bán đồ để đóng chụp hình ; Bức hình và rồi kiểu rất khéo và rất giống. — Ở tiệm có sẵng các kiểu khuôn. — Có bán sơn-thuỷ hàng sạc, hàng gỗ, đồ các màu ; Vì sẵng hoặc vẽ theo ý qui khách đặt, khi chụp hình cũng vừa sơn thuỷ, vừa cảnh vẽ mà giá đều không tăng trước khi mua sơn sẵn.

Qui khách ở Lục-tỉnh muốn thợ đến nhà chụp cho gửi thơ hay là đến gởi thép đã đến Khánh-kỳ và đến lại nhà.

Cholon, đường Cây-mai, n° 88, Téléphone, N° 621. — PHÒNG LÀM VIỆC

ÔNG VAREILLES

LÂM-SANH TẠI THÀNH PARIS

Ông VAREILLES giúp các việc vẽ :

1.— Hội đồng tư nghị — thưa kiện — làm và dịch những lời, tờ giấy phân gia sáng, điền lãh, giao kèo, cho quyền phép, chỉ bảo các việc.

2.— Lãnh các việc đòi nợ.

3.— Mua và bán : nhà, phố, đất, ruộng, các thứ nước cây cối, lúa và gạo.

phố và buôn bán các đồ thổ sảng.

4.— Lượng thả đất cho kẻ khác.

5.— Vay và mượn trước có đồ thế chấp.

6.— Đảm chủ các việc : thương mãi, nghề nghiệp, canh nông — chỉ bảo các việc.

7.— Tỉ thương chánh — hoặc cho đi hay là đem đến các thủ hàng hóa nào nhỉ sở vụ thương chánh.

8.— Cất các thứ nhà cửa theo bản đồ, và sửa đồ, bản đồ đã đã cất nhà.

Ông VAREILLES đã quen thuộc với các nơi Lục-tỉnh, bên Pháp-quốc và các nơi ngoại-quốc.

Ông VAREILLES ở tại xứ Nam-kỳ đã lâu, thiên hạ đều biết danh, người sẽ hết lòng giúp việc chẳng luận giá cả ra thiểu. Chư qui vị nào có việc xin chịu khó đến tại phòng việc ở Cholon đường Cây-mai số 88, ông VAREILLES sẽ bàn hành mà tiếp rước cả sẽ hết lòng lo cho được việc.

Bạng buôn E. HEIMANN

60, đường Mac-Mahon.— SAIGON

Tên đăng danh đăng thép : HEBCO Saigon

Dây thép nói số 268

NHẬP CẢNG — XUẤT CẢNG

LÃNH VIỆC — BÁN SOÁT

Có trữ bán :

Rượu CINZANO Turin

Vermouth, Asti-Spumante.

Hãng PIDWELL, Paris

Sữa Condensé sucré «Favorite»

Sữa không đường «Gloria»

MULFORD & Cie Philadelphie

Pastilles à la Menthe :

Mau hướng, MAU tiêu

NICOLAS ROUGIER FILS

Marseille

Đồ nhuộm tơ, vải

LE RÉCEPTOL FRANÇAIS Paris

Thế lấy tiền đồ hoặc Giấy gởi trăng

Trừ khỏi sự tiêu-điều và các thứ bịnh

Bán các mái hôi và ở

GUILLOT & Cie BORDEAUX

Là thứ rượu mạnh

BOUCHAND PARE & Cie FILS

BEAUNE (Côte d'Or)

BORDEAUX Reims

Rượu tốt Bourgogne và Bordeaux

Bưu hướng đăng

KLESCA Paris

Đồ ăn bổ

Sữa đường Carnaud là một thứ ăn điểm tâm qui lắm, mới tân ăn có pha với nước nóng.

Hãng LAUTIER Fils

Cranse (France)

Dầu Olive thứ thiệt xanh-lá-cây có cất Olive de la Provence nên bán chắc rằng tốt.

A. DEJEAN.— CETTE.

Rượu mạnh.

Société Coopérative des Mineurs naturels de Frontignan

Vin MOUSSEUX du cru Bordeaux

Là thứ rượu Sâm-banh ngon